

IZ(NOVA):
UMETNOST U SRBIJI
OD 2002. DO 2009.
UP(DATE)
WITH ART PRACTICES:
SERBIA 2002-2009

2010.

Beograd
Belgrade

Sadržaj
Content

Kristina Kujundžić
Bojana Matić-Ostojić
Dimitrije Tadić

Uvod
 Forward

Institucionalna saradnja
 Institutional

Promocija savremenih umetničkih formi i
 izraza, decentralizacija i partnerstvo u kulturi
 Promocija savremenih umetničkih formi i
 izraza, decentralizacija i partnerstvo u kulturi

Budući pravci saradnje i delovanja
 Budući pravci saradnje i delovanja

Maida Gruden
Mara Prohaska Marković

Iz(nova):
 umetnost u Srbiji od 2002. do 2009.
 Up(Date) with Art Practices:
 Serbia 2002-2009

Umetnici
 Artists

Partneri
 Partners

Program predavanja
 Program predavanja

8

10

12

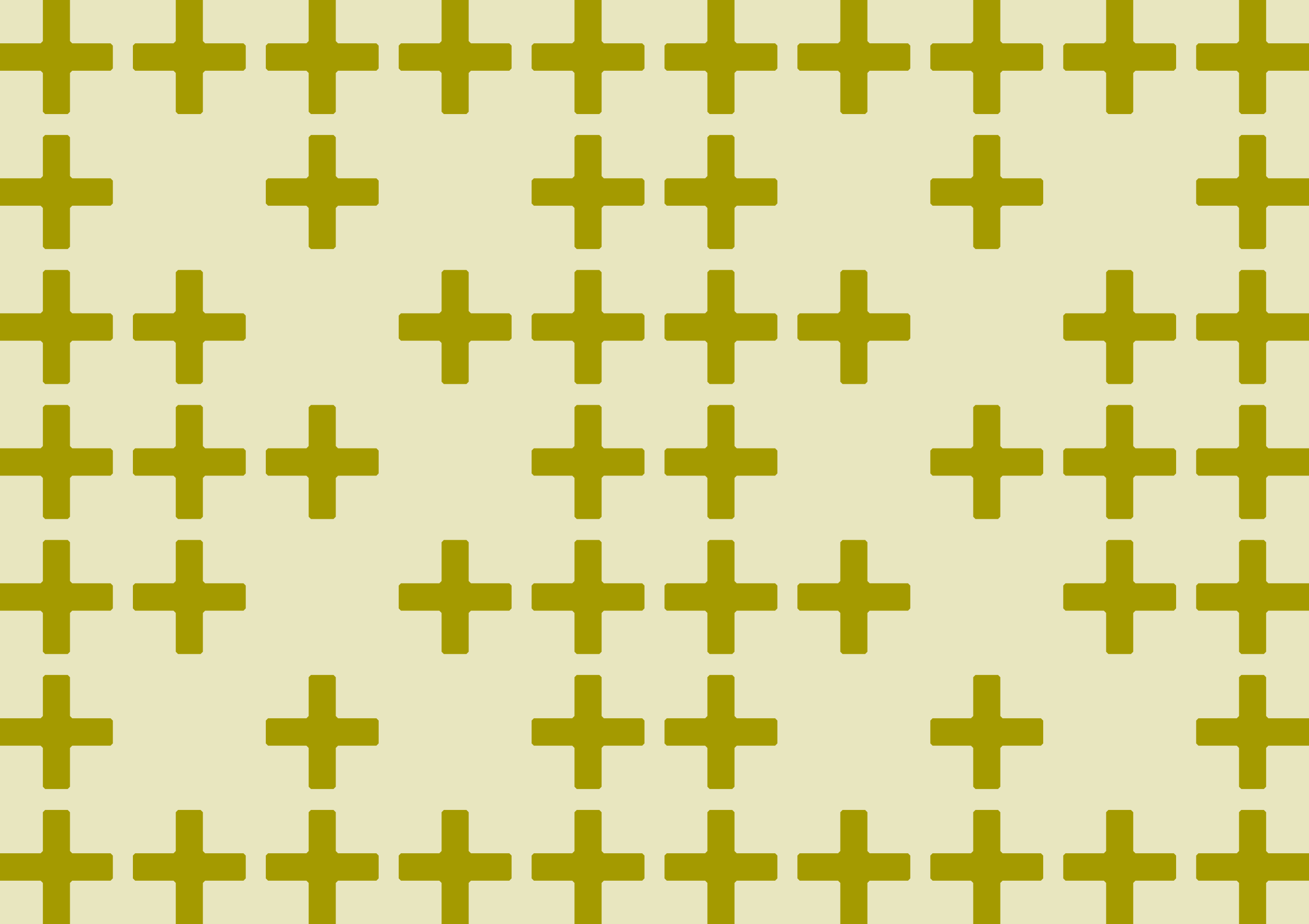
16

20

37

63

74

Kristina Kujundžić
Bojana Matić-Ostojić
Dimitrije Tadić

Uvod Forward

Iz(nova): umetnost u Srbiji od 2002. do 2009. je zajednički projekat Švajcarskog programa za kulturu na Zapadnom Balkanu (SCP) i Ministarstva kulture Republike Srbije, u saradnji sa lokalnim partnerima – institucijama kulture u Čačku, Kruševcu, Užicu i Somboru. Inicijativa je pokrenuta u okviru programa obeležavanja desetogodišnjice delovanja Švajcarskog programa za kulturu u regionu¹.

Namera ove inicijative Ministarstva kulture Republike Srbije i Švajcarskog programa za kulturu je da se predstave primeri dobre prakse, prepoznati i podržani od strane obeju institucija u periodu od 2002. do 2009. godine. Pored izbora konkretnih umetničkih projekata koji se sada retrospektivno predstavljaju javnosti, cilj nam je da predočimo i saradničke modele i partnerstva ostvarena sa relevantnim akterima lokalnih umetničkih zajednica, proistekla kao odgovor na potrebe i u skladu sa postojećim potencijalima.

Projekat *Iz(nova): umetnost u Srbiji od 2002. do 2009.* sastoji se od četiri izložbe, okruglih stolova, kao i publikacije koja prati projekat. Izložbe objedinjavaju radove koji uspešno komuniciraju sa savremenim trenutkom i koji su ostvarili visoki domet na domaćoj vizuelnoj i multimedijalnoj sceni. Naglasak je stavljen na intermedijalne/multimedijalne projekte, koji na inovativan način objedinjavaju i povezuju različite vrste savremenog stvaralaštva. Namera partnera u ovom projektu bila je da se kroz organizovanje tematskih debata/okruglih stolova, skrene pažnja na aktuelna pitanja u kulturi od značaja za širu zajednicu.

Koncept i odabir umetničkih radova, odnosno projekata koji su sufinansirani od strane Švajcarskog programa za kulturu na Zapadnom Balkanu, kancelarije u Srbiji i Ministarstva kulture Republike Srbije u periodu od 2002. do 2009. godine, sačinile su istoričarke umetnosti Maida Gruden i Mara Prohaska Marković.

¹ Švajcarski program za kulturu implementira Pro Helvetia, Umetnički savet Švajcarske, na osnovu mandata koji joj je dodelila Švajcarska agencija za razvoj i saradnju. U narednom programskom periodu, do 2012. godine, Švajcarski program za kulturu nastavlja delovanje fokusirajući se primarno na srednjeročne razvojne projekte regionalne orijentacije.

Švajcarski program za kulturu implementira Pro Helvetia, Umetnički savet Švajcarske, na osnovu mandata koji joj je dodelila Švajcarska agencija za razvoj i saradnju. U narednom programskom periodu, do 2012. godine, Švajcarski program za kulturu nastavlja delovanje fokusirajući se primarno na srednjeročne razvojne projekte regionalne orijentacije.

Iz(nova): umetnost u Srbiji od 2002. do 2009. je zajednički projekat Švajcarskog programa za kulturu na Zapadnom Balkanu (SCP) i Ministarstva kulture Republike Srbije, u saradnji sa lokalnim partnerima – institucijama kulture u Čačku, Kruševcu, Užicu i Somboru. Inicijativa je pokrenuta u okviru programa obeležavanja desetogodišnjice delovanja Švajcarskog programa za kulturu u regionu¹.

Namera ove inicijative Ministarstva kulture Republike Srbije i Švajcarskog programa za kulturu je da se predstave primeri dobre prakse, prepoznati i podržani od strane obeju institucija u periodu od 2002. do 2009. godine. Pored izbora konkretnih umetničkih projekata koji se sada retrospektivno predstavljaju javnosti, cilj nam je da predočimo i saradničke modele i partnerstva ostvarena sa relevantnim akterima lokalnih umetničkih zajednica, proistekla kao odgovor na potrebe i u skladu sa postojećim potencijalima.

Projekat *IZnova: umetnost u Srbiji od 2002. do 2009.* sastoji se od četiri izložbe, okruglih stolova, kao i publikacije koja prati projekat. Izložbe objedinjavaju radove koji uspešno komuniciraju sa savremenim trenutkom i koji su ostvarili visoki domet na domaćoj vizuelnoj i multimedijalnoj sceni. Naglasak je stavljen na intermedijalne/multimedijalne projekte, koji na inovativan način objedinjavaju i povezuju različite vrste savremenog stvaralaštva. Namera partnera u ovom projektu bila je da se kroz organizovanje tematskih debata/okruglih stolova, skrene pažnja na aktuelna pitanja u kulturi od značaja za širu zajednicu.

Koncept i odabir umetničkih radova, odnosno projekata koji su sufinansirani od strane Švajcarskog programa za kulturu na Zapadnom Balkanu i Ministarstva kulture Republike Srbije u periodu od 2002. do 2009. godine, sačinile su istoričarke umetnosti Maida Gruden i Mara Prohaska-Marković.

Institucionalna saradnja

Institutional

Saradnja Švajcarskog programa za kulturu na Zapadnom Balkanu – kancelarije u Srbiji i Ministarstva kulture Republike Srbije, gradila se postepeno ali je u svakom segmentu imala kontinuirani karakter. Ovo se posebno odnosi na projekte multimedijalnog/intermedijalnog karaktera (s obzirom na razvijenost i produktivnost u toj oblasti), ali i kada je reč o savremenoj inovativnoj umetničkoj praksi uopšte.

S obzirom da se i Ministarstvo kulture i Švajcarski program za kulturu rukovode principom sufinansiranja programskih aktivnosti i projekata, odnosno preduslov za razmatranje aplikacija je da postoje i drugi izvori finansiranja, institucionalna saradnja imala je istovremeno i koordinacionu ulogu u podršci ambicioznijim projektima, koji su zahtevali kako značajnija finansijska sredstva, tako i partnersku podršku ili slične specifične vidove podrške.

Razmena informacija o projektima podnetim za (su)finansiranje, upotpunjavanje slike o ciljevima i namerama predloženih projekata, kao i o aplikantima, samo su neki od praktičnih primera institucionalne razmene. Umrežavanje informacija omogućilo je adekvatnu procenu profesionalnih mogućnosti i kapaciteta aplikanata, ali i održivosti predloženog programa kao važnog preduslova uspešnih projekata.

Kroz razmenu informacija o tendencijama na umetničkoj sceni, kao i podataka o postojećoj umetničkoj ponudi, dolazilo se i do strateških zaključaka o mogućim dodatnim smernicama za selekciju, što je doprinelo da se, na primer, akcentuju manje zastupljeni ili nedovoljno osnaženi umetnički iskazi.

Budući da obe institucije poseduju jasno definisane kriterijume, mehanizme i procedure, koji su u skladu sa savremenim trendovima kulturnih politika, saradnja na podršci projektima odvijala se transparentno i na zadovoljavajući način.

Pored utvrđenih mehanizama, među kojima je i princip konkursa kao delotvornog načina za prijavu i odabir projekata, delimično preklapanje kriterijuma i prioriteta u selekciji bilo je veoma bitno za uspešnost i svrsishodnost saradnje između Ministarstva i Švajcarskog programa za kulturu.

Saradnja Švajcarskog programa za kulturu na Zapadnom Balkanu – kancelarije u Srbiji i Ministarstva kulture Republike Srbije, gradila se postepeno ali je u svakom segmentu imala kontinuirani karakter. Ovo se posebno odnosi na projekte multimedijalnog/intermedijalnog karaktera (s obzirom na razvijenost i produktivnost u toj oblasti), ali i kada je reč o savremenoj inovativnoj umetničkoj praksi uopšte.

S obzirom da se i Ministarstvo kulture i Švajcarski program za kulturu rukovode principom sufinansiranja programskih aktivnosti i projekata, odnosno preduslov za razmatranje aplikacija je da postoje i drugi izvori finansiranja, institucionalna saradnja imala je istovremeno i koordinacionu ulogu u podršci ambicioznijim projektima, koji su zahtevali kako značajnija finansijska sredstva, tako i partnersku podršku ili slične specifične vidove podrške.

Razmena informacija o projektima podnetim za (su)finansiranje, upotpunjavanje slike o ciljevima i namerama predloženih projekata, kao i o aplikantima, samo su neki od praktičnih primera institucionalne razmene. Umrežavanje informacija omogućilo je adekvatnu procenu profesionalnih mogućnosti i kapaciteta aplikanata, ali i održivosti predloženog programa kao važnog preduslova uspešnih projekata.

Kroz razmenu informacija o tendencijama na umetničkoj sceni, kao i podataka o postojećoj umetničkoj ponudi, dolazilo se i do strateških zaključaka o mogućim dodatnim smernicama za selekciju, što je doprinelo da se, na primer, akcentuju manje zastupljeni ili nedovoljno osnaženi umetnički iskazi.

Budući da obe institucije poseduju jasno definisane kriterijume, mehanizme i procedure, koji su u skladu sa savremenim trendovima kulturnih politika, saradnja na podršci projektima odvijala se transparentno i na zadovoljavajući način.

Pored utvrđenih mehanizama, među kojima je i princip konkursa kao delotvornog načina za prijavu i odabir projekata, delimično preklapanje kriterijuma i prioriteta u selekciji bilo je veoma bitno za uspešnost i svrsishodnost saradnje između Ministarstva i Švajcarskog programa za kulturu.

Promocija savremenih umetničkih formi i izraza, decentralizacija i partnerstvo u kulturi

Promocija savremenih umetničkih formi i izraza, decentralizacija i partnerstvo u kulturi

Inicijativa *Iz(nova): umetnost u Srbiji od 2002. do 2009.* posebno se odnosi na dva aspekta, koji tvore neke od ključnih kriterijuma u odabiru projekata za finansiranje. S jedne strane, to je promocija savremenih umetničkih formi i izraza — podrška umetničkoj i kulturnoj produkciji, i s druge — decentralizacija u kulturi i partnerski odnosi.

Smatramo da je u proteklom periodu značajna podrška pružena projektima čija realizacija ne bi bila moguća (ili bi bila teško ostvariva) bez finansijske, ali i edukativne i neretko partnerske podrške koje praktikuju i Ministarstvo i SCP. Ovo je od značaja tim pre ako se ima u vidu da u Srbiji ne postoji puno raznovrsnih izvora finansiranja — institucija ili fondacija kojima se umetnici i drugi kulturni operateri mogu obratiti za podršku. Finansijska sredstva koja jedna institucija/fondacija ima na raspolaganju za projekte najčešće su nedovoljna za zadovoljavajuću ili sveobuhvatnu realizaciju projekta, te je podrška iz različitih izvora neophodna. Realizacija velikog broja projekata u prethodnom periodu, uključujući i umetnička ostvarenja prikazana u sklopu ove inicijative, omogućena su upravo kroz takvu zajedničku podršku.

S druge strane, jedan od važnih prioriteta i za Ministarstvo kulture i za Švajcarski program za kulturu bio je i ostaje *decentralizacija*. Proaktivnim pristupom ovoj problematici, koji uvek u skladu sa vremenom, obe institucije traže modele koji na najadekvatniji način mogu odgovoriti na specifične, lokalne i regionalne potrebe.

Decentralizacija u kulturi je jedan od ključnih kriterijuma pri odabiru projekata za finansiranje. Isto tako, čitav niz aktivnosti usmerenih u pravcu razvijanja decentralizacije ostvareno je i kroz štampanje publikacija i realizaciju specifičnih projekata. Prioritet u podršci Ministarstva imali su i projekti koji ostvaruju umrežavanja i partnerstva lokalnih kulturnih institucija i organizacija², dok je Švajcarski program za kulturu kroz kooperativne, a sada i regionalne kooperativne

² Jedna od uspešnih inicijativa te vrste jeste npr. projekat *Prepoznavanje*, koji je realizovan u Kruševcu, Čačku, Kraljevu i Nišu.

Jedna od uspešnih inicijativa te vrste jeste npr. projekat *Prepoznavanje*, koji je realizovan u Kruševcu, Čačku, Kraljevu i Nišu.

³ Neki od tih modela razvijeni su i u Srbiji, kao na primer projekat *Otvoreni put E761*, ili *Ponovno otvaranje zlatnog rudnika*.

Neki od tih modela razvijeni su i u Srbiji, kao na primer projekat *Otvoreni put E761*, ili *Ponovno otvaranje zlatnog rudnika*.

projekte, zajedno sa lokalnim partnerima doprinosio osavremenjivanju i jačanju kapaciteta lokalnih kulturnih operatera, podržavao novu umetničku produkciju kao i horizontalno-vertikalno umrežavanje kulturnih aktera³.

U svetlu principa decentralizacije, i inicijativa *Iz(nova): umetnost u Srbiji od 2002. do 2009.* odvija se u Čačku, Užicu, Somboru i Kruševacu. Izborom partnerskih institucija u lokalnim sredinama želeli smo ukazati na značaj koji one ostvaruju u svojim okruženjima, ali i efekte koje mogu imati šire na umetničku scenu.

Četiri kulturne institucije, primarno finansirane od strane lokalnih samouprava koje su i njihovi osnivači, uključene su u realizaciju ove inicijative. Ona u realizaciji povezuje dve gradske galerije, muzej i kulturni centar, što ujedno govori i o otvorenosti ovih kulturnih ustanova prema inovativnoj umetničkoj praksi i savremenim tokovima u kulturnoj politici. Ovaj kvalitet posebno ističemo, budući da su savremene tendencije u umetnosti i kulturi još uvek nedovoljno zastupljene u programskim šemama mnogih institucija kulture.

Podrška savremenim umetničkim izrazima, projektnim konceptima, ali i generalno umetničkoj produkciji, posebno je dragocena kada dolazi od strane kulturnih institucija i organizacija u kojima se projekti odvijaju. Ta podrška nije samo finansijska, već i organizaciona. Kulturne institucije poseduju infrastrukturu usled čega je uspešnost realizacije projekata izvesna. Tako se podrška projektima odvija kroz pokrivanje dela produkcijskih troškova (uglavnom preko finansiranja kataloga, transporta radova, putnih troškova umetnika, ponekad i produkcije umetničkih radova), ali i kroz pomoć u organizaciji, uspešnoj prezentaciji i medijskoj pokrivenosti projekta.

Inicijativa IZnova: umetnost u Srbiji od 2002. do 2009. posebno se odnosi na dva aspekta, koji tvore neke od ključnih kriterijuma u odabiru projekata za finansiranje. S jedne strane, to je promocija savremenih umetničkih formi i izraza — podrška umetničkoj i kulturnoj produkciji, i s druge — decentralizacija u kulturi i partnerski odnosi.

Smatramo da je u proteklom periodu značajna podrška pružena projektima čija realizacija ne bi bila moguća (ili bi bila teško ostvariva) bez finansijske, ali i edukativne i neretko partnerske podrške koje praktikuju i Ministarstvo i SCP. Ovo je od značaja tim pre ako se ima u vidu da u Srbiji ne postoji puno raznovrsnih izvora finansiranja — institucija ili fondacija kojima se umetnici i drugi kulturni operateri mogu obratiti za podršku. Finansijska sredstva koja jedna institucija/fondacija ima na raspolaganju za projekte najčešće su nedovoljna za zadovoljavajuću ili sveobuhvatnu realizaciju projekta, te je podrška iz različitih izvora neophodna. Realizacija velikog broja projekata u prethodnom periodu, uključujući i umetnička ostvarenja prikazana u sklopu ove inicijative, omogućena su upravo kroz takvu zajedničku podršku.

S druge strane, jedan od važnih prioriteta i za Ministarstvo kulture i za Švajcarski program za kulturu bio je i ostaje decentralizacija. Proaktivnim pristupom ovoj problematici, koji uvek u skladu sa vremenom, obe institucije traže modele koji na najadekvatniji način mogu odgovoriti na specifične, lokalne i regionalne potrebe.

Decentralizacija u kulturi je jedan od ključnih kriterijuma pri odabiru projekata za finansiranje. Isto tako, čitav niz aktivnosti usmerenih u pravcu razvijanja decentralizacije ostvareno je i kroz štampanje publikacija i realizaciju specifičnih projekata. Prioritet u podršci Ministarstva imali su i projekti koji ostvaruju umrežavanja i partnerstva lokalnih kulturnih institucija i organizacija, dok je Švajcarski program za kulturu kroz kooperativne, a sada i regionalne kooperativne projekte, zajedno sa lokalnim partnerima doprinosa osavremenjivanju i jačanju kapaciteta lokalnih kulturnih operatera, podržavao novu umetničku produkciju kao i projekte, zajedno sa lokalnim partnerima doprinosa osavremenjivanju i jačanju

kapaciteta lokalnih kulturnih operatera, podržavao novu umetničku produkciju kao i horizontalno-vertikalno umrežavanje kulturnih aktera³.

U svetlu principa decentralizacije, i inicijativa IZnova: umetnost u Srbiji od 2002. do 2009. odvija se u Čačku, Užicu, Somboru i Kruševacu. Izborom partnerskih institucija u lokalnim sredinama želeli smo ukazati na značaj koji one ostvaruju u svojim okruženjima, ali i efekte koje mogu imati šire na umetničku scenu.

Četiri kulturne institucije, primarno finansirane od strane lokalnih samouprava koje su i njihovi osnivači, uključene su u realizaciju ove inicijative. Ona u realizaciji povezuje dve gradske galerije, muzej i kulturni centar, što ujedno govori i o otvorenosti ovih kulturnih ustanova prema inovativnoj umetničkoj praksi i savremenim tokovima u kulturnoj politici. Ovaj kvalitet posebno ističemo, budući da su savremene tendencije u umetnosti i kulturi još uvek nedovoljno zastupljene u programskim šemama mnogih institucija kulture.

Podrška savremenim umetničkim izrazima, projektnim konceptima, ali i generalno umetničkoj produkciji, posebno je dragocena kada dolazi od strane kulturnih institucija i organizacija u kojima se projekti odvijaju. Ta podrška nije samo finansijska, već i organizaciona. Kulturne institucije poseduju infrastrukturu usled čega je uspešnost realizacije projekata izvesna. Tako se podrška projektima odvija kroz pokrivanje dela produkcijskih troškova (uglavnom preko finansiranja kataloga, transporta radova, putnih troškova umetnika, ponekad i produkcije umetničkih radova), ali i kroz pomoć u organizaciji, uspešnoj prezentaciji i medijskoj pokrivenosti projekta.

Budući pravci saradnje i delovanja
Budući pravci saradnje i delovanja

U sledećim godinama rada, Švajcarski program za kulturu će podržati prevashodno inicijative koje će omogućiti stvaranje partnerstava i platformi na regionalnom nivou, budući da su to bitni činioci bez kojih se ne mogu ostvariti ni trajne promene, niti održivost nastojanja. Takvim oblicima saradnje i podrškom projektima usmerenim na jačanje kapaciteta, profesionalizaciju rada kulturnih organizacija/institucija, inicijative kritičkog razmatranja kulture u savremenim društvenim okolnostima, kao i nastojanja koja doprinose socijalnoj koheziji kroz kulturne instrumente, usmerićemo svoju delatnost na dalje jačanje regionalne kulturne i umetničke ponude, razmene i dijaloga, kao bitnih segmenata kulturnih politika u regionu.

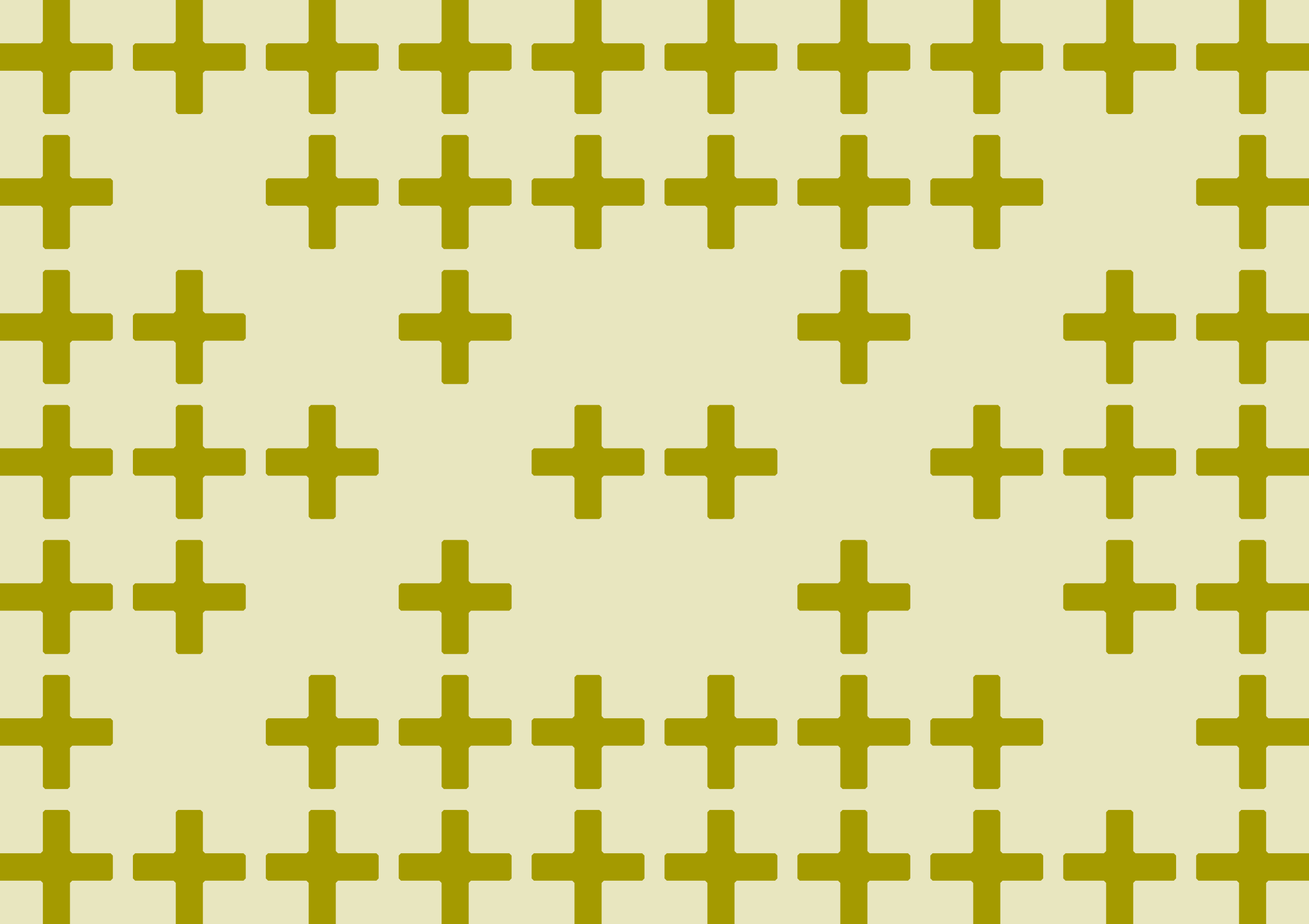
Projektom *Iz(nova): umetnost u Srbiji od 2002. do 2009.* mogli smo samo delimično, kroz formu izložbi, publikacije i razgovora između relevantnih kulturnih aktera, oslikati deo postignuća proisteklih iz zajedničkih nastojanja.

Saradnički odnos u podršci projektima u oblasti kulture i umetnosti može poprimiti različite oblike i olakšati dosezanje ambicioznih ciljeva, što je već dokazano kroz niz projekata koje su zajednički podržali Ministarstvo kulture Republike Srbije i Švajcarski program za kulturu. Pored očiglednih prednosti koje se odnose na razmenu znanja i iskustava, otvaranje mogućnosti za optimizaciju finansijske i svake druge podrške, smatramo da ovakav vid sprege stvara preduslove za izgradnju modela koji i u budućnosti mogu predstavljati deo sistemskih rešenja.

U sledećim godinama rada, Švajcarski program za kulturu će podržati prevashodno inicijative koje će omogućiti stvaranje partnerstava i platformi na regionalnom nivou, budući da su to bitni činioci bez kojih se ne mogu ostvariti ni trajne promene, niti održivost nastojanja. Takvim oblicima saradnje i podrškom projektima usmerenim na jačanje kapaciteta, profesionalizaciju rada kulturnih organizacija/institucija, inicijative kritičkog razmatranja kulture u savremenim društvenim okolnostima, kao i nastojanja koja doprinose socijalnoj koheziji kroz kulturne instrumente, usmerićemo svoju delatnost na dalje jačanje regionalne kulturne i umetničke ponude, razmene i dijaloga, kao bitnih segmenata kulturnih politika u regionu.

Projektom *IZnova: umetnost u Srbiji od 2002. do 2009.* mogli smo samo delimično, kroz formu izložbi, publikacije i razgovora između relevantnih kulturnih aktera, oslikati deo postignuća proisteklih iz zajedničkih nastojanja.

Saradnički odnos u podršci projektima u oblasti kulture i umetnosti može poprimiti različite oblike i olakšati dosezanje ambicioznih ciljeva, što je već dokazano kroz niz projekata koje su zajednički podržali Ministarstvo kulture Republike Srbije i Švajcarski program za kulturu. Pored očiglednih prednosti koje se odnose na razmenu znanja i iskustava, otvaranje mogućnosti za optimizaciju finansijske i svake druge podrške, ovakav vid sprege stvara preduslove za izgradnju modela koji i u budućnosti mogu predstavljati deo sistemskih rešenja.

Maida Gruden i Mara Prohaska Marković, kustoski duo *maramaida*
 Maida Gruden and Mara Prohaska Marković, curatorial duo *maramaida*

Iz(nova):
umetnost u Srbiji od 2002. do 2009.
Up(Date) with Art Practices:
Serbia 2002-2009

U potrazi za pojmom koji bi predstavljao zajednički sadržalac delovanja Švajcarskog programa za kulturu na Zapadnom Balkanu i Ministarstva kulture u Srbiji, inovativnost se ukazala kao bitna tačka oko koje se razvija koncepcija izložbe *Iz(nova): umetnost u Srbiji od 2002. do 2009*, koja pruža svojevrsni retrospektivni uvid u aktivnosti i značaj delovanja ova dva važna činioca kulturnog života. U programima obe institucije kao jedan od glavnih ciljeva aktivnosti ističe se ulaganje u inovativnu kulturnu produkciju u Srbiji, što predstavlja pogodno uporište za dalji razvoj najbazičnijih pitanja aktuelnih modela delovanja u polju umetnosti.

Pojam inovacije se vezuje za promenu u mišljenju, proizvodima, organizaciji ili procesima. Kao nastavak života ideje/invenicije, ona predstavlja izmeštanje u odnosu na postojeće, ali i implementaciju one promene koja generiše vrednost i utiče na pozitivnu reorganizaciju konteksta u kome se primenjuje. Početak milenijuma u Srbiji, kada je u pitanju kulturna politika, predstavlja stabilizaciju inovativnih modela umetničkih praksi koje su se generisale tokom devedesetih godina

dvadesetog veka. Tu poslednju deceniju dvadesetog veka obeležio je raspad države, velika inflacija, opadanje standarda, poremećaj u percepciji vrednosnih sistema, ograničavanje kretanja van granica države, prekid kanala informacija, što je za posledicu imalo odsečenost lokalne od internacionalne umetničke scene i polagani nestanak Srbije sa međunarodne mape kulturnih zbivanja. Ipak, na nivou individualnih inicijativa i uvida, ostvarena je kompatibilnost sa umetničkim tokovima u svetu na planu inovativnih rešenja, što se ogledalo u medijskom nomadizmu, rehabilitaciji iskustava konceptualnih umetničkih praksi sedamdesetih godina prošlog veka, sve većem radu sa kontekstom u okviru delovanja umetnika. Na taj način ideja postaje bitna kao potencijal koji se ne vezuje isključivo za jedan medij, već se omogućava njeno istovremeno ispoljavanje u različitim tehnologijama, što obavezuje umetnike na mnogo veću odgovornost u formulisanju polazišta i mogućih načina realizacije koncepta, kao i dobro poznavanje raznovrsnih jezika medija. Upravo je takav pristup inovativan i prepoznat početkom dvadeset prvog veka od strane kulturnih institucija i fondacija čije se delovanje

okreće finansijskoj podršci novim umetničkim praksama i projektima koji ih uvezuju i prezentuju, kako na lokalnoj tako i na internacionalnoj umetničkoj sceni. Značaj ove podrške ogleda se u ostvarenju mogućnosti da se ukorene inovativni modeli u domaćoj sredini, koji će biti sposobni da budu u toku sa aktuelnim kretanjima na svetskoj sceni, da obnavljaju svoju vitalnost, inovativnost i dijalog sa okruženjem.

Radovi obuhvaćeni ovom izložbom predstavljaju jednu od mogućih prezentacija inovativnih umetničkih praksi u odnosu na probleme kojima se bave: tretiranje medija, aktuelnost teorijske umetničke pozicije, uloga umetnika na različitim nivoima, od inicijalne ideje do njene realizacije, sa stalnom potrebom preispitivanja autorstva, čime se i sam posmatrač shvata kao aktivan učesnik u komunikaciji sa umetničkim radom. U pitanju su autori mlađe i srednje generacije umetnika, koji su predstavljeni radovima prisutnim u okviru projekata koje su podržale beogradska kancelarija Švajcarskog programa za kulturu na Zapadnom Balkanu i Ministarstvo kulture Republike Srbije, u periodu između 2002. i 2009. godine.

Rad *Bez naslova Siniše Ilića* problematizuje odnos crteža i tela. Opređenje za umetnički medij sa najdužom istorijom/tradicijom, u trenutku bujice novih medija umetničkog izražavanja, nije slučajno. Minimalistički

crteži žene koja se rukama brani i drži distancu, tela koja se približavaju u intimnim i erotskim pozama, dva para ruku koje kao da tek prepoznaju svoju funkciju u uzajamnosti opipavanja, govore o dodiru kao najprimitivnijem i najbazičnijem vidu komunikacije. Zapostavljanje ili omalovažavanje vrednosti ovog čula u zapadnoj civilizaciji dovelo je do tehnološkog ustrojstva telesnosti na tragu kraja njegove biološke evolucije, kada se „biološki supstrat ljudskih tela razmatra više kao istorijska slučajnost, a ne kao neizbežnost života“. Crtež je veoma čest izbor ovog umetnika, koji proširuje njegovo značenje i u relaciji sa različitim podlogama, pre svega zidnim površinama, evocirajući prvobitnu upotrebu ovog medija u najprimitivnijim fazama čovekovog razvoja, vreme neposrednosti kontakta i prirodnosti zbližavanja. Zbog toga se radovi Siniše Ilića mogu iščitavati u kontekstu recentnih traganja za argumentima očuvanja ljudskosti u biološkom, psihološkom i emotivnom smislu. Oni podsećaju na verodostojnost prisustva, toplinu zajedništva, osećaje uzajamnosti, privrženosti, intimnosti, spojenosti, odnosno „sposobnost da se oseti i doživi mera bliskosti“.

Milica Simonović u instalaciji *Prva ljubav* sukcesivno postavlja četiri ručno pravljen paravana od tankog papira na kojima su hirurškim nožem urezani multiplikovani univerzalni simboli ljubavi, naglašavajući sve kontradiktornosti, ambivalentnosti i

složenosti unutar jednog odnosa bliskosti. Otvori u obliku srca dodatno fokusiraju naš pogled na mogućnost prolaza kroz skrivenost paravana i na simboličkom nivou razgolićuju detalje ljubavnog odnosa, dozvoljavajući pristup voljenoj ili željenoj osobi, uz svest o opasnosti da se erotičnost izgubi preteranim razotkrivanjem. Taj tanak granični prelaz, metaforički predstavljen kroz suprotnost tananosti materijala i oštine alata koji umetnica koristi u realizaciji ovog rada, predstavlja moguću tačku intimnog spoja ili prekida i ukazuje na intenzivnost ambivalentnih osećanja, istovremenu snagu i ranjivost prirode ljubavnih veza. Tradicija dalekog istoka poznaje emotivno značenje paravana i u njegov smisao upisuje poželjnost objekta koji zadržava svu svoju zagonetnost upravo zahvaljujući skrivenom, pomerenom, udaljenom pogledu. Reč je o principu funkcionisanja želje, koji se na ovaj način prepoznaje u erotskom odnosu, procesu stalnog razotkrivanja skrivenog, odgađanju uživanja, a sama igra oneobičavanja datog, istovremeno karakteristična i za postupak savremenih umetničkih praksi u koje je upisana inovativnost u pristupu, podrazumeva pomeranje granica, kršenje utvrđenog običaja, prepoznavanje novog u postojećem, konstatovanje ili stvaranje razlike.

Objekat *Pink Nikole Pešića* predstavlja vizuelno atraktivan, skulpturalno uobličen spoj različitih asocijacija na organski prostor pre svega visceralnog sveta, u kome se

obavljaju malo poznate ali važne utrobne komunikacije i aktivnosti. Nije slučajno da se na motiv srca nadovezuje crvoliki oblik koji dominira i asocira na debelo crevo — poslednji element u lancu prerađivača hrane unutar nezaustavljive delatnosti digestivnog trakta živog ljudskog organizma. Permanentno funkcionisanje sistema za varenje svakako može da utiče na voljne aktivnosti pojedinca, posebno u slučaju neusklađenosti svakodnevnih operativnih delatnosti sa specifičnostima automatskih procesa sopstvenog tela, u smislu (ne)uvažavanja njihove temporalnosti, perioda spremnosti za primanje sadržaja u cilju efikasne obrade unesenih sastojaka, razumevanja telesnosti u kontekstu neprekidnog kretanja materije. Pretpostavljena promenljivost i nedoslednost strukture ovog ružičastog objekta neočekivano nestaje u čvrstini i plastičnosti materijala i njegovoj artifičijelnoj glatkoći. Sva metafizička fluidnost previranja, protoka i neuhvatljivosti materije konstruisana je u konzistentnu, simetričnu, pravilnu formu izmeta u obliku dečje igračke, i upućuje na najranija prihvatanja neminovnosti izbacivanja produkata sopstvenih organskih procesa i istraživanja telesnih funkcija poigravanjem sa voljnim aspektima zadržavanja, propuštanja i pražnjenja. Sličnost sa falusnim formama nagih starogrčkih skulptura usmerava tok čitanja ovog umetničkog rada na doba začetaka sentence „u zdravom telu zdrav duh“, čiji se smisao danas višestruko reaktuelizuje u kontekstu individualnih traganja u pristupima

životu i izbalansiranosti sa prirodnim zakonitostima.

Milica Ružičić radom *Pojas nevinosti* preispituje muško-ženske odnose u kontekstu savremenog horizonta življenja, obeleženog ideologijama i praksama koje se prepliću i utiču jedne na druge: od tendencije ekspanzivnog seksualnog oslobađanja polova i brisanja njihovih granica, do reaktivnih usmerenja na kontrolu seksualnog života, feminističkih dekonstrukcija pozicije moći muškaraca i traženja mogućih alternativa, do prelaska ka sve većoj kolonizaciji i objektivizaciji nagog muškog tela u polju advertajzinga. Rad *Pojas nevinosti* obuhvata objekat načinjen kao pandan srednjovekovnim pojasevima nevinosti za žene, ali u ovom kontekstu namenjen muškarcima, što određuje samu morfološku strukturu rada izrađenog od čeličnih delova koji se povezuju u falusnu formu. Prate ga dva printa na kojima je predstavljena muška figura koja pozira obučena u pojas nevinosti, reklamirajući novi proizvod na tržištu koje je jedno od glavnih teritorija praćenja i testiranja vladajućeg sistema vrednosti. Milica Ružičić, po obrazovanju vajarka, ovim radom ostvaruje inovativan pristup u tretiranju skulpture u kontekstu savremene umetnosti, a zatim, povezujući i prenoseći svoju ideju i u medij fotografije sa elementima advertajzinga, uspeva da vizuelnom strategijom zahvati i preseče fluks recentnih društvenih kretanja. Kroz takvu strategiju se otvara novi pogled ka muškoj

seksualnosti i vernosti, pri čemu se pojam slobode neminovno dovodi u vezu sa ograničavanjem i torturom drugih, dok se stereotip o pojasu nevinosti kao znaku ženske potčinjenosti na ironičan i duhovit način pervertira u emancipovanu želju oslobođene ženske seksualnosti.

Rad **Gorana Micevskog**, *Bez naziva*, takođe u fokus postavlja nago muško telo, detabuizirajući ga, ali ga kroz preispitivanje medija fotografije i konstrukcije pogleda na refleksivan način koristi u cilju analize zapadnog i istočnog kulturološkog modela, pozicije polova kao i strategija travestije. U tom smislu, nag, beli, neobrezani muškarac stoji u kupatilu ispred ogledala sa peškirom preko glave, pridržavajući ga na licu tako da formira oblik zara ili marame koju nose muslimanske žene kako bi sakrile svoje lice. Na taj način predstavljena osoba već po dualističkom principu kombinuje biološke i kulturološke karakteristike muškog i ženskog pola i roda kroz prizmu dualizma istoka i zapada, ali sa potencijalom brisanja granica i mogućnosti otvaranja hibridnih identiteta. Izrežirana igra istovremnog "preteranog" skrivanja i otkrivanja tela pokazuje preokupaciju umetnika fenomenom konstruisanja identiteta ogledanjem u pogledu drugog, tako da je reflektivnost u radu Gorana Micevskog posebno podvučena, ili, preciznije, utrostručena do beskonačne primene fotografije u svakodnevnom životu (što je evidentno s obzirom na prisutnost ogledala, stakla i fotoaparata kao konstitutivnih elemenata

rada). Umetnik slikovito ukazuje na koji je način pojava samog medija fotografije doprinela razvoju istraživačke misli o identitetu i osvestila da je, parafrazirajući Rolanda Barta, subjekat pred objektivom istovremeno: onaj koji misli da jeste, onaj koji želi da drugi misle da jeste, onaj koji fotograf misli da jeste i onaj kojeg on koristi za ciljeve svoje umjetnosti. Upravo, ovaj istraživački momenat i njegova inkorporacija u sam način tretiranja fotografije kao medija, čine inovativni aspekt rada *Bez naziva*.

Jelena Radić u video radu *Ovde sve sija* koristi formu home videa, pri čemu preuzima posredničku ulogu u beleženju vežbe nastupa koji je glavna akterka, devojčica, osmislila kroz sopstvenu koreografiju. Reč je o minimalnoj intervenciji umetnice koja čak prepušta podešavanje kamere samoj devojčici, tako da ona može posmatrati samu sebe tokom izvođenja plesa. Fascinacija tehnologijom i činom samoposmatranja prisutna je u egzaltiranom raspoloženju devojčice i zadovoljstvu s kojim izvodi koreografiju. Obučena u ženski kostim za ritmičku gimnastiku sa standardnim svetlucajućim ukrasima, i našminkana sjajnim senkama, devojčica otelovljuje jedan od ideala ženstvenosti, a tom utisku doprinose gracioznost i stilizovanost pokreta. Rad Jelene Radić se s jedne strane bavi stereotipima ženskog ideala i strategijama kojima se taj model ukorenjuje u formiranju pojedinačnih identiteta, osvrćući se i na rodne karakteristike ženskog identiteta kao uloge

koja se uvežbava od malih nogu praćena suptilnim obećanjem sjaja i lepote. U tom smislu video radom *Ovde sve sija* sprovodi se dekonstrukcija „prirodnih“ osobnosti žene, koje su zapravo na svim nivoima propisane kulturom. Međutim, sama forma rada ostvarena do it yourself metodom, konstrukcija situacije u kojoj na neki način sami sebi određujemo granice slobode i mogućnost kreiranja sopstvene koreografije i uživanja, nudi vizuru za alternativne mogućnosti stvaranja identiteta koji izmiču vladajućim modelima, koji ih parodiraju i subvertiraju. Ovaj ambivalentan odnos ka preispitivanju svakog unapred pozicioniranog pristupa, makar to bio i emancipovani dekonstruktivistički, koji u ovom slučaju ima potencijal raščišćavanja teritorije, jedan je od bitnih inovativnih elemenata rada Jelene Radić.

U radu **Irene Kelečević**, *Senke prošlosti*, istraživački postupak koji podrazumeva uvid u arhivske podatke, fotografije, istorijska dokumenta i realno postojeće fakte, inkorporiran je u samu umetničku proceduru i proces rekonstrukcije kao poseban vid umetničkog akta. Ključni događaj tiče se podizanja spomen-kosturnice vojnicima nastradalim u čačanskom kraju od 1912. do 1918. godine, na obe zaraćene strane, i praćenje dalje sudbine ovog objekta u odnosu na promene istorijskih okolnosti. Glavni inicijatori izgradnje spomenika, koji je trebalo da predstavlja jedinstven spomenik pomirenja na prostorima tadašnje Jugoslavije, bile

su žene Čačka okupljene oko "Ženske podružnice" udruženja rezervnih oficira i ratnika FIDAK. Spomenik projektovan kao piramida, obeležen sa četiri religijska simbola, pravoslavnim i katoličkim krstom, jevrejskom zvezdom i islamskim polumesecom, čime su zastupljeni vojnici svih vera koji su poginuli, bio je otkriven i osvećen 23. septembra 1934. godine u Čačku. Međutim, tokom Drugog svetskog rata na zahtev stranog okupatora uklonjena su jevrejska i islamska obeležja, od kojih su do 2007. ostali samo tragovi. Prateći kroz dokumenta i istorijske narative pripreme i samo podizanje spomenika, uz podatke o učešću najrazličitijih segmenata društva, dobijamo uvid u složenosti istorijskih relacija u periodu od jednog veka na ovim prostorima, njihove paralele, sličnosti i razlike, kao i priliku za promišljanje moguće razlike u odnosu na ponavljanje. Irena Kelečević upravo iniciranjem obnove spomenika, odnosno rekonstrukcije religijskih simbola na spomen-kosturnici, a zatim i svečanim njegovim otvaranjem na dan 23. septembra 2007. godine, ukazuje na specifičan trenutak postratnog perioda u današnjoj konstelaciji balkanskih država i potrebu za tolerancijom i pomirenjem, potrebu za suživotom različitosti.

Kombinacijom videa i performansa **Vladimir Nikolić** realizuje svoj rad *Godišnjica* na grobnom mestu Marsela Dišana, umetnika koji je početkom 20. veka pomerio shvatanja o umetnosti u pravcu aktuelnih

promišljanja konteksta u kome se umetničko delo produkuje i recipira. Na 34. godišnjicu njegove smrti, mladi umetnik iz Srbije odlučuje da mu oda počast u skladu sa nestajućim srpskim pogrebnim običajima i tradicijom naricanja, u kojoj žena posebnim načinom tanatološkog pevanja brani od zaborava, podseća na mrtvog i njegov doprinos svetu u kome živimo. Dišanovski postupak duhovitog uvezivanja neumetničkih predmeta i situacija u umetnički kontekst i izjednačavanje njihovog statusa sa zvaničnim/ prihvaćenim pojmovima o umetnosti, na ovom mestu je reaktiviran s naglaskom na svu ozbiljnost igre narušavanja inercije umetničkog sistema. Naricanje, u slučaju ovog značajnog umetnika dvadesetog veka, pronalazi ili kreira svoj smisao na samom početku novog milenijuma u kontekstu aktuelnog sistema umetnosti, zapadnoevropske teorijske i kustoske prakse koja je težila da inkorporira umetnike i umetničke radove u širi međunarodni okvir jedino kroz geopolitičku teorijsku matricu i diskurs Drugog, tada istraživani na teritoriji Balkana. Sama koncepcija rada Vladimira Nikolića bazira se na jednostavnom približavanju dva međusobno udaljena konteksta uspostavljanjem njihove relacione ravnoteže, čime umetnik svakako izmešta inicijalnu tačku pogleda u lokalnu sredinu, pa se može reći da se inovativnost u slučaju ovog rada prikazuje u pokušaju da se preispita tada prisutan odnos između centra i periferije, podvuče decentralizovana logika umrežavanja

i ukaže na potrebu/neminovnost preuzimanja inicijative Drugog u potpunom ostvarenju potencijala mreže.

U radu *A-P-O-1 Branka Kuzmanović* se bavi problemom prostora, preispitujući proces percepcije destabilizovanjem i dekonstrukcijom jedne univerzalne tačke gledišta. Njena umetnička strategija temelji se na preciznoj kombinatorici i spajanju različitih vizura formalnim pristupom kojim se na prvi pogled grade apstraktni oblici. Ali, ukoliko bolje pogledamo, osnovne jedinice koje tvore delo predstavljaju fotografije realnog prostora ispresecanog svetlošću i senkom, kao elementima koji učestvuju u dinamičnoj igri stvaranja više dimenzija. Sam proces nastajanja i sagledavanja dela od konkretnog ka apstraktnom i vice versa ukazuje na šire shvatanje pojma prostora: ne samo kao spoljašnjeg,

objektivnog, euklidovskog, sporazumnog, već i unutrašnjeg, intuitivnog, raznolikog, subjektivnog prostora. Preplitanjem planova, razbijanjem prostora određenog sa tri dimenzije, umetnica želi da osvesti same uslove koji konstituišu našu percepciju kao neupitni objektivni pogled. Diskontinuirano uvezujući veliki broj ravni, perspektiva i uglova posmatranja, Branka Kuzmanović stvara jednu dinamičnu, nelinearnu i estetski otvorenu kompoziciju, nudeći ilustraciju stava koji uračunava svest o beskrajnim mogućnostima, vezama, kombinacijama i odnosima. Predstavljeni rad deo je veće serije radova u kojima se kao polazište koriste fotografije, odnosno prizori fragmenata istog prostora. Time se akcenat s dela prenosi na sam proces rada, kroz koji se otvorenim pristupom, stalno usmerenim ka inovativnim kombinacijama, pronalaze novi iznenađujući modeli percepcije.

During a search for a notion which would be a common denominator for the work of the Swiss Cultural Programme in the Western Balkans and the Ministry of Culture in Serbia, innovativeness appeared as an important point around which a concept of the exhibition *Up(Date) with Art Practices: Serbia 2002-2009* has been developed, and which offers a certain retrospective overview in the activities and the significance of these two important factors of cultural life. In the programmes of both these institutions, it has been stressed that one of the main goals of their activities was investment in the innovative culture production in Serbia, which makes a suitable stronghold for further development of the most fundamental issues addressing current models of work in the art field.

Innovation is associated with a change in thoughts, products, organization or processes. As continuation of life of an idea/invention, it represents repositioning in relation to the existing, but also implementation of a change generating value and influencing a positive reorganization of the context in which it has been used. The start of the

millennium in Serbia, when speaking of the culture policy, represents a stabilization of innovative models of artistic practices generated during the 1990's. This last decade of the 20th century was marked by dissolution of the country, high inflation, decline of the standard of living, disturbance in perception of system of values, restrictions in travelling abroad, and interruption of information channels, which resulted in a local art scene being cut off from the international one, and in a slow disappearance of Serbia from the international map of cultural events. On the level of individual initiatives and insights, however, a compatibility with artistic trends in the world, in terms of innovative solutions, had been achieved. This was reflected in media nomadism, rehabilitation of experiences of the conceptual artistic practices from the 1970's, increasingly frequent work with context within framework of artists' activities. This way, an idea becomes crucial as a potential not connected only for one medium, but enabled for its simultaneous display in different technologies. This fact obliges artists to a much greater responsibility in formulation of starting points and possible ways of concept realization,

as well as to a thorough knowledge of different media languages. Exactly this kind of approach is innovative, and recognized at the beginning of the 21st century by cultural institutions and foundations that turned their activities toward financial support to new artistic practices, and projects connecting and presenting them, on both local and international artistic scene. The significance of this support reflects in the ability for innovative models to take root in the local environment, to correspond to current trends on the world scene, and to regenerate their vitality, innovativeness, and dialogue with their surroundings.

The artworks included in this exhibition represent one of many possible presentations of innovative artistic practices, in terms of issues they deal with: approach to media; currentness of theoretical artistic position; role of artist on different levels - from initial idea to its realization – with constant need for reexamining authorship, thus recognizing observers themselves as active participants in a communication with an artwork. Artists belong to the young and middle generation, represented with works done in the framework of projects supported by the Belgrade office of the Swiss Cultural Programme in the Western Balkans and the Ministry of Culture of Republic of Serbia, in the period 2002 – 2009.

In his work *Untitled Siniša Ilić* addresses the relation between a drawing and a body. His commitment to the artistic medium with the longest history/tradition, at the time of stream of new media used for artistic expression, is not accidental. The minimalistic drawings of a woman defending herself with her hands and keeping a distance, bodies drawing closer in intimate and erotic poses, two pairs of arms as if just understanding their function in the reciprocity of touching, speak of touch as the most primitive and basic way of communication. Neglecting or belittling of the value of this sense in the Western civilization has led to technological constitution of corporality in the wake of the end of its biological evolution, when "the biological substrate of human bodies is viewed as an accident of history rather than an inevitability of life". A drawing is very often chosen by this artist. He expends its meaning also in relation to different backgrounds, first of all to wall surfaces, thus evoking the primary use of this medium in the most primitive phases of human development, the days of immediacy of contact and genuineness of bonding. That is why the artworks of Siniša Ilić can be interpreted in the context of a recent search for arguments for preserving humanity in a biological, psychological, and emotional sense. They are reminiscent of authenticity of presence, warmth of unity, and feelings of mutuality, attachment, intimacy and connection, in other words "capacity to feel and experience a degree of intimacy".

In her installation *First love* **Milica Simonović** sets successively four handmade paper screens, with multiple universal symbols of love cut on them by surgical knives, thus emphasizing all contradictories, ambivalences, and complexities within a relationship of intimacy. Additionally, the heart-shaped openings focus our gaze on a possibility to pass through a concealment of the screens, and on symbolic level reveal details of love relationship, allowing access to a person loved or desired, simultaneously being aware of a danger for eroticism to be lost due to excessive disclosure. This thin transition line, represented metaphorically with contrasting delicateness of the material and sharpness of the tool used by the artist in production of this work, is a possible intimate connection or breaking point, and indicates intensity of ambivalent feelings, simultaneous strength and vulnerability of the nature of love relationships. The tradition of the Far East recognizes the emotional significance of the screen, and adds into its meaning a desirability of an object that keeps all its mystery thanks exactly to the hidden, displaced, remote gaze. It is about the functioning principle of desire, thus recognized in an erotic relation, a process of constant revealing of the hidden, postponing of enjoyment. The very game of rendering strange the given, characteristic also for the method of contemporary artistic practices, including the innovativeness in approach, implies pushing boundaries, breaking set customs, recognizing the new in the existing, and

acknowledging or creating a difference.

The object *Pink* by **Nikola Pešić** is a visually attractive, sculpturally shaped union of different associations related to organic space of, first of all, visceral world, where little known yet important intestinal communications and activities take place. It is no coincidence that a heart motive is followed by a dominating wormlike shape, reminding of colon — the last element in the chain of food processors within the relentless activity of digestive system of a live human organism. Permanent functioning of a digestive system can, for sure, affect voluntary activities of an individual, especially when everyday operational activities are not coordinated with specificities of automatic processes of one's own body, in terms of (dis)respect of their temporal quality, a period of readiness to accept content with the aim to process ingredients taken in efficiently, and of understanding of corporality in the context of a never-ending movement of matter. Assumed structural precariousness and inconsistency of this pink object disappears suddenly in firmness and plasticity of the material and its artificial smoothness. The entire metaphysical fluidity of turmoil, flux, and elusiveness of matter has been constructed in a consistent, symmetrical, and harmonious form of excrement shaped as a children's toy. This points to the acceptance, in the earliest age, of inevitability of elimination of products of own bodily processes and exploration of

corporal functions, through playing with voluntary aspects of retention, letting through, and discharge. The resemblance with phallic forms of naked ancient Greek sculptures directs the interpretation of this artwork to the origins of the sentence "a healthy mind in a healthy body", whose sense has again increasingly become relevant in the context of individual searches in different approaches to life and balance with natural regularities.

In her work *Chastity Belt* **Milica Ružičić** analyzes male-female relationships in the context of contemporary horizon of living, marked by ideologies and practices interweaving and influencing each other: from tendency of expansive sexual gender liberation and erasing their boundaries, to reactive orientations toward control of sexual life, feministic deconstructions of male position of power and looking for possible alternatives, to transition towards ever increasing colonization and objectification of naked male body in the field of advertising. The artwork *Chastity Belt* includes an object made as a counterpart to the medieval chastity belts for women, except in this context it was meant for men, which defines the very morphological structure of the work produced of steel parts connected in a phallic form. It is followed by the two prints representing male figure posing while wearing the chastity belt, advertising a new product on market which is one the major areas of tracking and testing of the ruling system of values. **Milica Ružičić**, a sculptor by training,

achieves with this work an innovative approach in treating sculpture in the context of the contemporary art, and then, connecting and transferring her idea into the medium of photography with elements of advertising, uses visual strategy and manages to grasp and cut through the flux of recent social trends. This strategy opens up a new view toward male sexuality and fidelity. In this process, a notion of freedom is inevitably related to restraint and torture of others, while the stereotype of the chastity belt as a sign of female subordination is, in an ironic and funny way, perverted in an emancipated wish of the liberated female sexuality.

The artwork *Untitled* by **Goran Micevski** also puts naked male body in focus, de-tabooing it. He, however, uses it in a reflexive way, through examining the medium of photography and a construction of view, in order to analyze Western and Oriental cultural models, position of genders, as well as strategies of travesty. In that respect, a naked, white, uncircumcised man stands in a bathroom in front of a mirror, with a towel over his head, holding it on his face so it creates a form of veil or head scarf worn by Muslim women in order to hide their faces. A person presented like this already combines, according to a dualistic principle, biological and cultural characteristics of both a male and a female sex and gender through a prism of a dualism of the East and the West, but with a potential for erasing boundaries, and a possibility of opening hybrid identities.

The staged game of simultaneous "exaggerated" hiding and revealing of the body demonstrates the artist's preoccupation with the phenomenon of constructing of an identity by reflecting oneself in a view of the other. Therefore, the reflexive quality in the work of Goran Micevski is especially underlined, or, to be more precise, tripled to endless application of photography in everyday life (which is evident having in mind presence of mirrors, glass, and photo cameras as constituent elements of the work). The artist points out vividly to how the introduction of the photography as a medium contributed to development of research on identity, and brought to consciousness that, to paraphrase Roland Barthes, a subject in front of camera lenses is, in the same time: the one that thinks he is, the one that wants others to think he is, the one that the photographer thinks he is, and the one used for the purpose of his art. Exactly this exploratory moment and its incorporation in the very manner of treating the photography as a medium create the innovative aspect of the work *Untitled*.

Jelena Radić, in her video *Everything Shines Here*, uses the form of home video, and in the process she assumes the mediating role while recording a rehearsal of the performance which the main character, a girl, has created through her own choreography. There is a minimal intervention of the artists, who even lets the girl to set a camera, so she could watch herself while

dancing. Fascination with the technology and with the act of self-observation is present in girl's exalted mood and her pleasure while performing the choreography. Dressed in a rhythmic gymnastics costume with standard glittering ornaments, and wearing shiny eye- shadows, the girl embodies one of the ideals of femininity, and this impression is emphasized by grace and stylization of movements. Work of Jelena Radić deals with stereotypes of female ideal and strategies used for integration of this model during the process of creating individual identities, in the same time looking into gender characteristics of female identity as a role rehearsed since very young age, and followed with a subtle promise of shine and beauty. In this respect, the video *Everything Shines Here* deconstructs "natural" features of woman, which are, in fact, on all levels prescribed by culture. However, the very form of the work, realized as do it yourself - a construction of situation in which we, in a way, set our limits of freedom and a possibility of creating our own choreographies and pleasures – offers a view to alternative possibilities for creation of identities that elude ruling models, parody and subvert them. This ambivalent relation toward examining every pre-positioned approach, even if it was the emancipated deconstructivistic one, which in this case has a potential of clearing up the territory, is one of the essential innovative elements of the work by Jelena Radić.

In the work *Shadows of the Past* by **Irena Kelečević**, a research foreseeing an insight into archive data, photographs, historic documents, and existing facts is incorporated in the artistic method itself, and in a reconstruction process as a special form of artistic work. The key event is related to the building of the ossuary for soldiers killed in the Čačak area in the period 1912-18, fighting in both warring parties. The work follows the destiny of this monument during the changes of historical circumstances. Main initiators of construction of this memorial, which was supposed to be a unique monument of reconciliation on the territory of the Yugoslavia of that time, were women from Čačak, gathered in the "Women's Subsidiary" of the Association of Reserve Officers and Soldiers FIDAK. The monument designed as a pyramid, marked with four religious symbols, Orthodox and Catholic cross, Jewish star, and Islamic crescent, thus representing soldiers of all religions that were killed, was unveiled and consecrated in Čačak, on 23rd September, 1934. However, during the World War II, after a demand of the foreign occupiers, the Jewish and Islamic symbols were removed, and by the year 2007 only their traces remained. The preparation and the construction of the monument itself can be followed through the documents and historic narratives. Together with the data on participation of various segments of the society, we can get an overview on the complexity of historic relations on these territories spreading across one century, and their parallels,

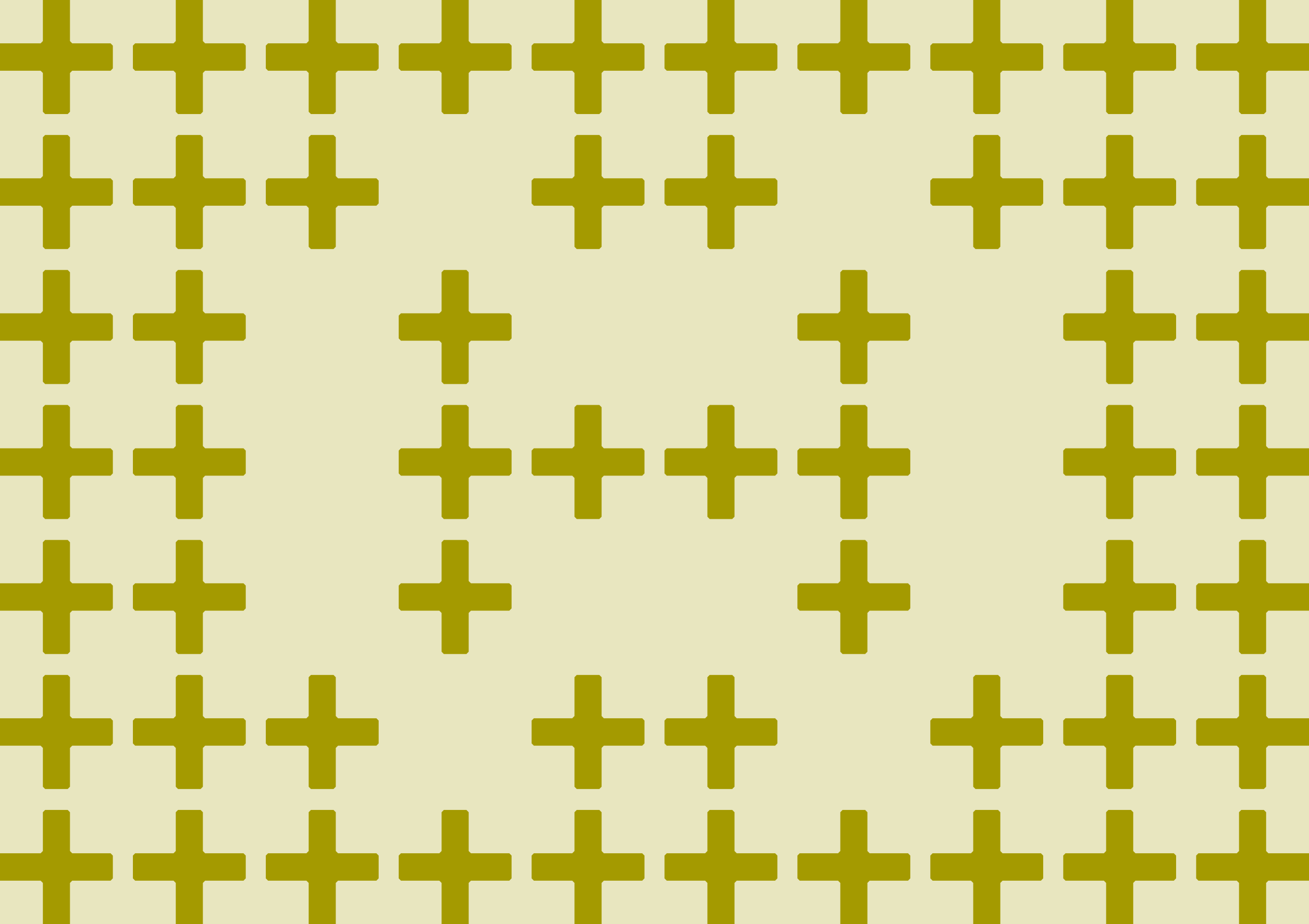
similarities, and differences, as well as an opportunity for examining possible differences in relation to recurrences. Irena Kelečević, precisely by initiating a reconstruction of the monument, in fact a reconstruction of the religious symbols on the ossuary, and later on with its formal unveiling on 23rd September, 2007, points out to the specific moment of the post-war period in today's constellation of the states in the Balkans, and to a need for tolerance and reconciliation, a need for coexistence of differences.

Combining video and performance, **Vladimir Nikolić** realizes his work *Death Anniversary* at the grave of Marcel Duchamp, the artist that, at the beginning of the 20th century, shifted understanding of art toward contemporary perception of a context in which an artwork is produced and received. On thirty-fourth anniversary of his death, the young artists from Serbia decide to pay tribute to him, according to the disappearing Serb funeral customs and tradition of wailing, in which a woman keeps the dead from oblivion and remembers him and his contribution in this world by means of a special thanatotic lamentation. The Duchampian method of witty association of non-artistic objects and situations into artistic context, and leveling of their status with official/accepted notions of art, has been reactivated here, emphasizing the seriousness of the game of disruption of the artistic system inertia. The wailing, in the case of this significant artist of the

20th century, finds or creates its reason at the very beginning of the new millennium in the context of a contemporary artistic system, a West European theoretical and curatorial practice tending to incorporate artists and artworks into a wider international framework only through geopolitical theoretic matrix and discourse of the Other, at that point examined on the territory of the Balkans. The very concept of the work by Vladimir Nikolić is based on a simple approaching of two remote contexts by establishing their relational balance, which in any case enables the artist to shift the initial viewpoint to the local environment. Hence it could be said that the innovativeness of this work is demonstrated in an effort to examine then present relation between the centre and the periphery, to underline decentralized logic of networking, and to point to a necessity/inevitability of taking over the initiative of the Other thus realizing entirely a network potential.

In her work *A-P-O-1* **Branka Kuzmanović** deals with the issue of space, examining process of perception by destabilizing and deconstruction of a universal viewpoint. Her artistic strategy is based on precise combinations, and connecting of different views by a formal approach that creates seemingly abstract forms. However, if we look more carefully, basic units creating the work

are photographs of a real space criss-crossed with light and shadow which are the elements participating in a dynamic game of creation of multidimensions. The process of creation and perceiving of the work – from the concrete to the abstract and vice versa - points to wider understanding of space: not only as external, objective, Euclidian, consensual, but also internal, intuitive, diverse, subjective space. With interweaving of plans and breaking up the space defined by three dimensions, the artist wants to bring to consciousness the very conditions constituting our perception as incontestable objective look. While connecting a large number of planes, perspectives, and angles of observation in a discontinuous fashion, Branka Kuzmanović creates a dynamic, non-linear, and esthetically open composition, offering an illustration of a statement that takes into account the awareness of endless possibilities, connections, combinations, and relations. The work presented is a part of a larger series of works where photographs, that is, views of fragments of the same space are used as a starting point. This shifts the accent from the artwork to the work process itself that enables, through an open approach constantly focused toward new innovative combinations, new surprising models of perception to be found.

Umetnici
Artists

Branka Kuzmanović

Goran Micevski

Irena Kelečević

Jelena Radić

Milica Ružičić

Milica Simonović

Nikola Pešić

Siniša Ilić

Vladimir Nikolić

Branka Kuzmanović

Rođena 1967. u Parizu.

Diplomirala na Fakultetu likovnih umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, na odseku slikarstva 1994. godine, gde završava i postdiplomske studije 1997. Radi na Fakultetu primenjenih umetnosti Univerziteta umetnosti u Beogradu, u zvanju docenta. Član ULUS - a od 1995.

Samostalne izložbe (izbor)

≈2009≈

RE-C/K/O-DE,
Galerija Kulturnog centra Beograda, Beograd

≈2008≈

RE-FLEKSIJA,
Galerija savremene umetnosti Smederevo, Smederevo

≈2007≈

VAN FOKUSA,
Galerija Grafički kolektiv, Beograd

≈2006≈

PERSPEKTIVE,
Galerija Terra, Kikinda

≈2003≈

PRESECI,
Galerija Zepster, Beograd

Grupne izložbe (izbor)

≈2009≈

FASCINIRAJUĆA GEOMETRIJA,
MMK DOB Magacin, Beograd

≈2008≈

DUHOVNO U UMETNOSTI,
Galerija Beograd, Beograd
IZLOŽBA TELENOR KOLEKCIJE,
Paviljon Cvijeta Zuzorić, Beograd
GRAD/LICE GRADA - XII prolećno anale,
Dom kulture, Čačak

≈2006≈

UTOPIJSKI PROSTORI,
Galerija O3on, Beograd

Born 1967 in Paris.

Received BFA from Faculty of Fine Arts of the University of Arts in Belgrade, in 1994, where she also received her MFA in 1997. Works at the Faculty of Applied Arts of the of Arts in Belgrade, as an Assistant Professor.

Member of the Association of Fine Artists of Serbia since 1995.

Solo exhibitions (selection)

≈2009≈

RE-C/K/O-DE,
Gallery of the Cultural Centre Belgrade

≈2008≈

RE-FLECTION,
Contemporary Art Gallery, Smederevo

≈2007≈

OUT OF FOCUS,
Grafički kolektiv Gallery, Belgrade

≈2006≈

PERSPECTIVES,
Terra Gallery, Kikinda

≈2003≈

CUTS,
Zepter Gallery, Belgrade

Group exhibitions (selection)

≈2009≈

FASCINATING GEOMETRY,
MKM, Belgrade

≈2008≈

SPIRITUAL IN ART,
Beograd Gallery, Belgrade
TELENOR COLLECTION,
Art pavilion Cvijeta Zuzorić, Belgrade
CITY/FACE OF A CITY - 12th Spring Annale,
House of Culture, Čačak

≈2006≈

UTOPIAN SPACES,
Gallery O3on, Belgrade

Naziv rada: A-P-O-1
Tehnika/medij: print
Dimenzije/vreme: 35 x 50 cm
Godina: 2006.

Work title: A-P-O-1
Technique/medium: print
Dimensions/duration: 35x 50 cm
Year: 2006

Goran Micevski

Diplomirao 2004. godine fotografiju na Fakultetu primenjenih umetnosti u Beogradu.

Samostalne izložbe (izbor)

≈2009≈
FINNISH REPORT,
Remont galerija, Beograd
≈2008≈
TRAVEL GUIDES,
Artget galerija, Beograd
VREME EGZILA,
čitaonica DKSG, Beograd
≈2002≈
POSREDNI POGLED (sa Bojanom Romić),
Artget galerija, Beograd
≈2000≈
IZLAZAK IZ DANA,
Barutana, Beograd

Grupne izložbe (izbor)

≈2009≈
MODELI VIZUELNE NARACIJE,
Kulturni centar Srbije, Pariz, Francuska
CONTINGENT IDENTITIES,
Depo galerija, Istanbul, Turska
≈2008≈
XIII BIJENALE MLADIH UMETNIKA EVROPE
I MEDITERANA, Bari, Italija
≈2007≈
VIŠUAL IMMORTALITY,
Bazel, Švajcarska
BELGRADE TO BUDAPEST,
Impex galerija, Budimpešta, Madarska

Graduated photography from Faculty of Applied Arts in Belgrade, 2004.

Solo exhibitions (selection)

≈2009≈
FINNISH REPORT,
Remont Gallery, Belgrade
≈2008≈
TRAVEL GUIDES,
Artget Gallery, Belgrade
TIME OF EXILE,
Dom kulture Studentski grad, Belgrade
≈2002≈
INTERPOSED VIEW (with Bojana Romić),
Artget Gallery, Belgrade
≈2000≈
EXIT FROM THE DAY,
Barutana, Belgrade

Group exhibitions (selection)

≈2009≈
MODELS OF VISUAL NARRATION,
Serbian Cultural Centre, Paris, France
CONTINGENT IDENTITIES,
Depo Gallery, Istanbul, Turkey
≈2008≈
13th BIENNALE OF YOUNG ARTISTS FROM EUROPE
AND MEDITERRANEAN, Bari, Italy
≈2007≈
VISUAL IMMORTALITY,
Basel, Switzerland
BELGRADE TO BUDAPEST,
Impex Gallery, Budapest, Hungary

Naziv rada: Bez naziva
Tehnika/medij: fotografija
Dimenzije/vreme: 100 x 140 cm
Godina: 2008.

Work title: Without Title
Technique/medium: photograph
Dimensions/duration: 100 x 140 cm
Year: 2008

Irena Kelečević

≈2002≈
diplomirala na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu
≈2006≈
magistrirala na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu

Samostalne izložbe (izbor)

≈2010≈
IN ABSENTIA,
Prodajna galerija Beograd
≈2008≈
IN BETWEEN – PATTERN SPACE,
Städturmalerie Innsbruck, Austria
≈2007≈
FREE SPACE,
Remont, Beograd
≈2006≈
PROSTORI RAZLIČITIH MIŠLJENJA,
Galerija Zvono, Beograd
≈2003≈
Prostor I, Dom Omladine, Beograd

Grupne izložbe (izbor)

≈2009≈
NE-MESTA, Salon MSU, Beograd
≈2007≈
CHRONOTOPES, 9th Bienal de Cuenca, Ecuador
TRANSFORMACIJE SEĆANJA. POLITIKE SLIKE,
24. Memorijal Nadežde Petrović, Čačak
≈2003≈
44. Oktobarski salon, "Pozitiv/Negativ", Beograd
≈2002≈
LIČNI-JAVNI PROSTOR, 22. Memorijal Nadežde Petrović, Čačak

≈1997 – 2002≈
BFA degree, graduated from Faculty of Fine Arts, Belgrade
≈2003 – 2006≈
MFA degree, postgraduate studies at Faculty of Fine Arts, Belgrade

Solo exhibitions (selection)

≈2010≈
IN ABSENTIA,
Prodajna galerija Beograd
≈2008≈
IN BETWEEN – PATTERN SPACE,
Städturmalerie Innsbruck, Austria
≈2007≈
FREE SPACE,
Remont, Beograd
≈2006≈
SPACES OF DIFFERENT MEANINGS,
Zvono Gallery, Belgrade
≈2003≈
SPACE I,
Dom omladine, Belgrade

Group exhibitions (selection)

≈2009≈
NON-PLACES,
Salon of the Museum of Contemporary Arts, Belgrade
≈2007≈
CHRONOTOPES, 9th Bienal de Cuenca, Ecuador
TRANSFORMING MEMORY. THE POLITICS OF IMAGES, 24th Nadežda Petrović Memorial, Čačak
≈2003≈
44th October salon, "Positive/Negative", Belgrade
≈2002≈
PERSONAL – PUBLIC SPACE,
22nd Nadežda Petrović Memorial, Čačak

Бр. инв. <i>ИР648</i>	ЕВИДЕНЦИЈА НЕГАТИВА: Кутуја бр. <i>К8</i> Филм _____ Снимак <i>J-232</i>	Опис <i>Отворене Савремене Визуелне Арт. Ф. Галерије на ЗМ. Простор</i>
Група <i>историје</i>	СЕРИЈА Оригинал ☐ Копија ☒	
Веза са другим картонима бр.		Формат <i>13x18</i>
		Аутор <i>Ирена Кељевић</i>
		Време снимања <i>23. 09. 2007.</i>
		Продато или поклоњено
		Када
		Датум објаве
		Објављено у штампаним, издању и броју
	НАПОМЕНА: _____ _____ _____	

Naziv rada: "Senke prošlosti", Istraživanje, arhiviranje i inicijativa za obnovu spomenika
24. Nadežda Petrović Memorial 2007
Tehnika/medij: Dokumentarna fotografija
Dimenzije/vreme: 50 x 70 cm
Godina: 2007.

Work title: "Shadows Of The Past"
Research, documentation and initiative for the restoration of the monument
24th Nadežda Petrović Memorial 2007
Technique/medium: Documentary photography
Dimensions/duration: 50 x 70 cm
Year: 2007

Jelena Radić

Rođena 1978. u Pančevu.

≈2002-2006≈

Magistarske studije slikarstva, FLU, Beograd

≈1997-2002≈

Diplomske studije slikarstva, FLU, Beograd

Samostalne izložbe (izbor)

≈2006≈

Magistarska izložba – CROSSOVER,
FLU galerija, Beograd

≈2003≈

PORODIČNI ALBUM,
Remont galerija, Beograd

Grupne izložbe (izbor)

≈2009/ 2010≈

GENDER CHECK (Femininity and Masculinity in the
Art of Eastern Europe), umetnička direktorka:
Bojana Pejić, MUMOK, Beč, Austrija

≈2008≈

UMETNIK GRAĐANIN – UMETNICA GRAĐANKA,
49. Oktobarski salon, umetnička direktorka:
Bojana Pejić, Kuća legata, Beograd

≈2007/2008≈

BEST REGARDS FROM THE BILD SPOT,
9 feminist perspectives in video from Serbia and
Montenegro (1976-2007), kustoskinja: Jovana Stokić,
Contraseñas//Passwords, Montehermoso Cultural
Center, Vitoria-Gasteiz, Španija

≈2006≈

NEW VIDEO, NEW EUROPE,
kustos: Hamza Walker, The Kitchen,
New York (NY), SAD

≈2004≈

PASSAGE D'EUROPEE,
kustos: Zoran Erić, Musée d'Art Moderne de
Saint-Etienne, Francuska

Born 1978 in Pančevo.

≈2002-2006≈

MFA in painting, FFA, Belgrade

≈1997-2002≈

BFA in painting, FFA, Belgrade

Solo exhibitions (selection)

≈2006≈

MFA exhibition – CROSSOVER,
FFA Gallery, Belgrade

≈2003≈

FAMILY ALBUM,
Remont Gallery, Belgrade

Group exhibitions (selection)

≈2009/ 2010≈

GENDER CHECK (Femininity and Masculinity in the
Art of Eastern Europe), art director: Bojana Pejić,
MUMOK, Vienna, Austria

≈2008≈

ARTIST CITIZEN, 49th October Salon,
art director: Bojana Pejić, Heritage House, Belgrade

≈2007/2008≈

BEST REGARDS FROM THE BILD SPOT, 9 feminist
perspectives in video from Serbia and Montenegro
(1976-2007), curator: Jovana Stokić, Contraseñas//
Passwords, Montehermoso Cultural Centre,
Vitoria-Gasteiz, Spain

≈2006≈

NEW VIDEO, NEW EUROPE, curator: Hamza Walker,
The Kitchen, New York (NY), USA

≈2004≈

PASSAGE D'EUROPEE, curator: Zoran Erić,
Musée d'Art Moderne de Saint-Etienne, France

Naziv rada: Ovde sve sija

Tehnika/medij: video

Dimenzije/vreme: 3min 35sec

Godina: 2003

Work title: Everything Shines Here

Technique/medium: video

Dimensions/duration: 3min 35sec

Year: 2003

Milica Ružičić

Rođena 1979. godine u Beogradu. Magistrirala vajarstvo na Fakultetu Likovnih Umetnosti, a od 2009. zaposlena kao predavač na Visokoj Školi Likovnih i Primenjenih Umetnosti Strukovnih Studija. Dobitnica nagrade Mangelos 2004. godine.

Samostalne izložbe (izbor)

≈2007≈

EMOTIVNE PROTEZE,
galerija Doma omladine, Beograd

≈2006≈

Video radovi, galerija Centra za kulturu, Sopot
THREE SERIALS, Siemens Art_Lab,
Hilger galerija, Beč

≈2004≈

MULTI PLAY ME,
galerija Doma Omladine i klub Akademija, Beograd

Grupne izložbe (izbor)

≈2008≈

Japan Yugo Art Project,
Heights Gallery Den, Japan

≈2007≈

PLAZMA, Junge Kunst aus Serbien und dem Kosovo,
Leonhardi Kulturprojekte, Frankfurt, Nemačka

≈2006≈

DEVICE_ART 2.006, putujuća izložba Zagreb,
Ljubljana, Beograd, San Francisco

≈2005≈

UMETNOST KOJA RADI,
Beogradski oktobarski salon, galerija ULUS, Beograd

≈2004≈

BELGRADE ART Inc,
Secession, Beč

Born 1979 in Belgrade. Received MFA in sculpture at The Faculty of Fine Arts. Teaches sculpture at the High School of Fine and Applied Arts since 2009. Winner of the 2004 Mangelos Award.

Solo exhibitions (selection)

≈2007≈

EMOTIONAL PROSTHESES,
Dom omladine, Belgrade

≈2006≈

Video works, Gallery of the Center for Culture, Sopot
THREE SERIALS, Siemens Art_Lab,
Hilger Gallery, Wien

≈2004≈

MULTI PLAY ME,
Dom omladine and Akademija club, Belgrade

Group exhibitions (selection)

≈2008≈

Japan Yugo Art Project,
Heights Gallery Den, Japan

≈2007≈

PLAZMA, Junge Kunst aus Serbien und dem Kosovo,
Leonhardi Kulturprojekte, Frankfurt, Germany

≈2006≈

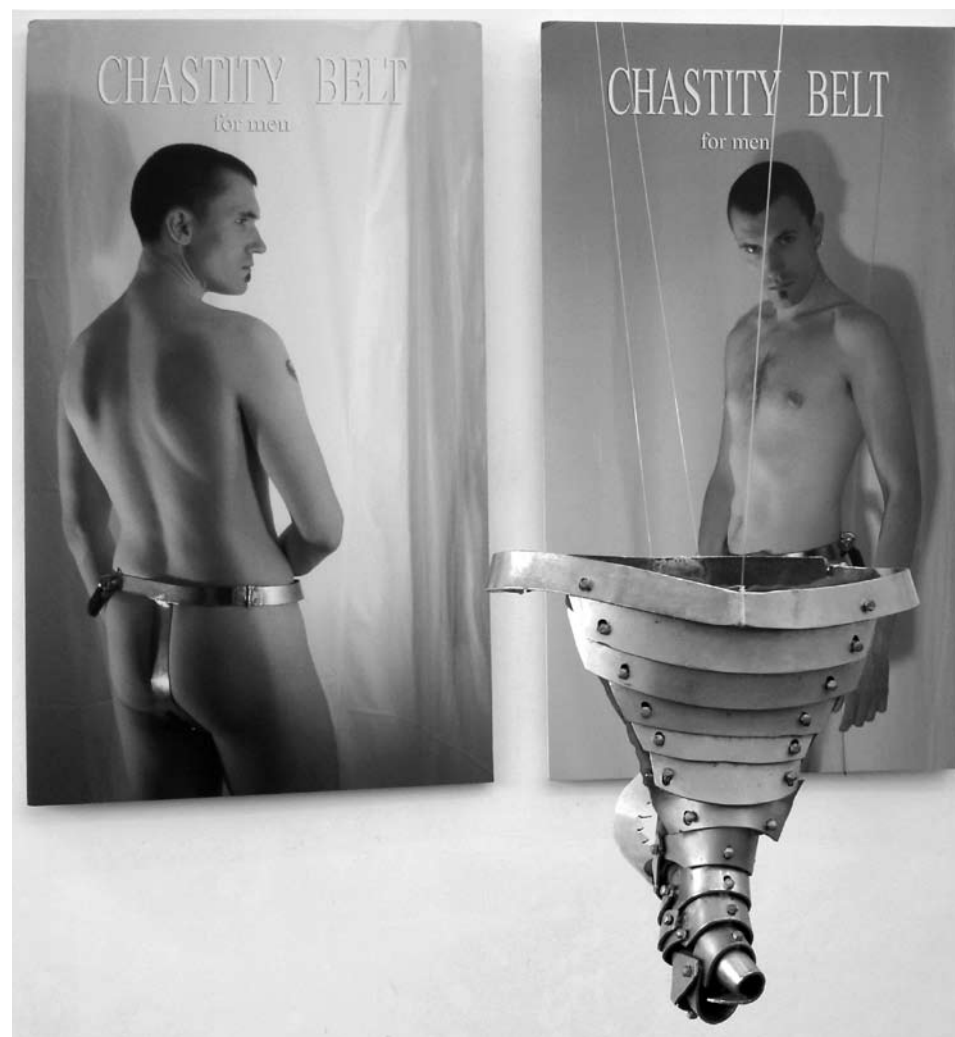
DEVICE_ART 2.006, travelling exhibition Zagreb,
Ljubljana, Belgrade, San Francisco

≈2005≈

ART THAT WORKS/CATCH ME, 46th October Salon,
ULUS Gallery, Belgrade

≈2004≈

BELGRADE ART Inc,
Secession, Beč

Naziv rada: Pojas nevinosti

Tehnika/medij: instalacija

Dimenzije/vreme: skulptura 100 × 80 × 40 cm, printovi: 120 × 70 cm

Godina: 2005-2007

Work title: Chastity Belt

Technique/medium: installation

Dimensions/duration: sculpture 100 × 80 × 40 cm, prints: 120 × 70 cm

Year: 2005-2007

Milica Simonović

Milica Simonović rođena je 01. 02. 1976. godine u Beogradu. Diplomirala je na FLU 2003. godine u klasi profesora Darije Kačić. Magistarske studije upisala je 2003. godine na FLU kod profesora Dragana Jovanovića. Magistrirala je 2006.god kod profesora Mrđana Bajića.

Samostalne izložbe (izbor)

≈2009≈
POLARNA NOĆ, foto-objekt inatacija,
Fiskars Artist Residency, Fiskars, Finska
≈2006≈
TRKA KROZ VREME I PROBLEME,
CZKD Beograd, Srbija
≈2005≈
LIGA ŠAMPIONA, Another Expo 05, Kitakyushu,
Art Space Level1, Kitakyushu Municipal Museum
of Art, Japan
SENKINA SLIKA,
Galerija Zvono, Beograd, Srbija
≈2003≈
KADA POLETIM, ODLETIM ONDA, SE SETIM,
Galerija Doma omladine Beograd, Srbija

Grupne izložbe (izbor)

≈2008≈
ANONYME ZEICHNER NO.9, Kunstraum Bethanien,
Berlin, Nemačka
JEDNA MINUTA Video Festival, Brazil
≈2005≈
ORJENTACIJA IZVAN RODA, CZKD, Beograd
≈2004≈
REED COLLAGE, Portland, SAD
≈2002≈
DANI SRPSKE KULTURE, Atina Grčka

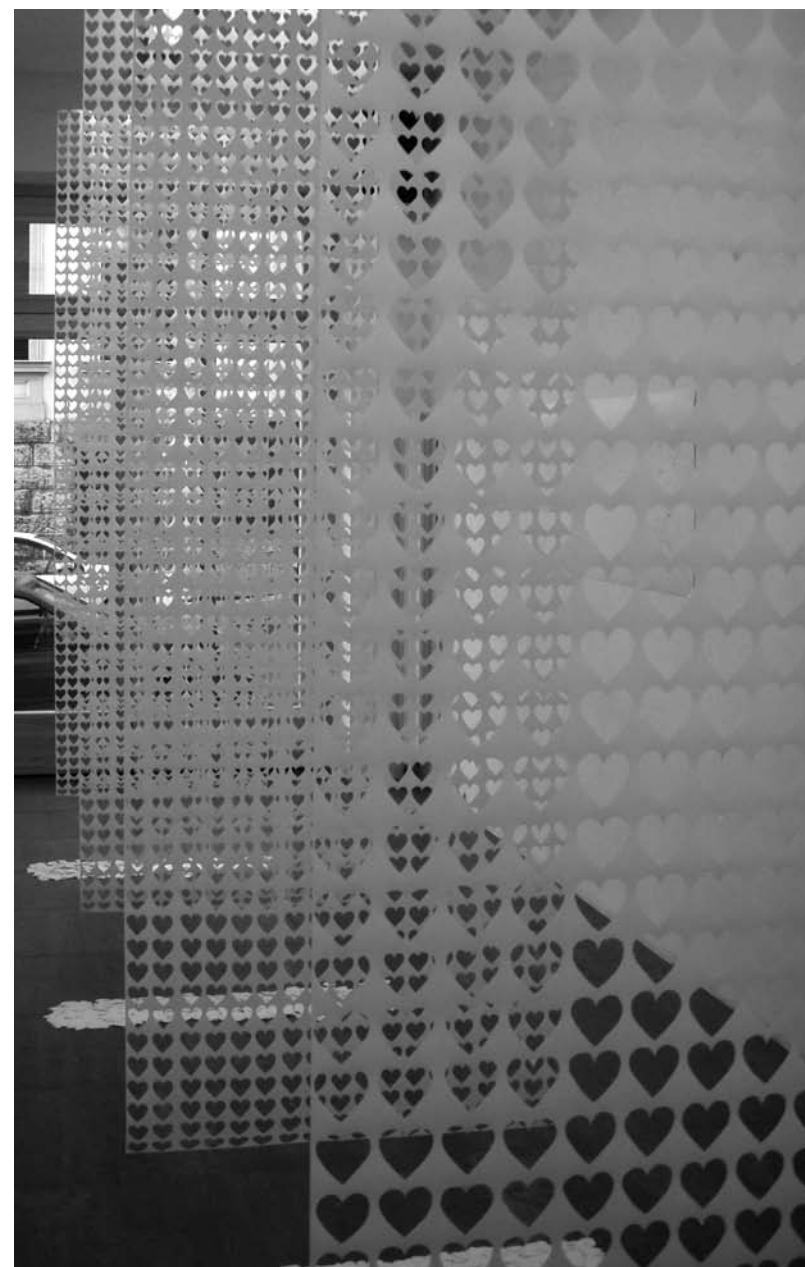
Milica Simonović was born on 1st February, 1976, in Belgrade. Graduated from FFA under Prof. Darija Kačić in 2003. Enrolled in postgraduate studies at FFA in 2003, under Prof. Dragan Jovanović. Received her MFA under Prof. Mrđan Bajić in 2006.

Solo exhibitions (selection)

≈2009≈
POLAR NIGHT, photo-object installation,
Fiskars Artist in Residence, Fiskars, Finland
≈2006≈
RACE THROUGH TIME AND PROBLEMS,
Centre for Cultural Decontamination, Belgrade, Serbia
≈2005≈
CHAMPIONS LEAGUE, Another Expo 05, Kitakyushu,
Art Space Level1, Kitakyushu Municipal Museum
of Art, Japan
PICTURE OF A SHADOW,
Zvono Gallery, Belgrade, Serbia
≈2003≈
WHEN I FLY... I FLY AWAY... THEN I REMEMBER,
Dom omladine, Belgrade, Serbia

Group exhibitions (selection)

≈2008≈
ANONYME ZEICHNER NO.9, Kunstraum Bethanien,
Berlin, Germany
ONE MINUTE Video Festival, Brazil
≈2005≈
ORIENTATION OUT OF GENDER,
Centre for Cultural Decontamination, Belgrade
≈2004≈
REED COLLAGE, Portland, USA
≈2002≈
DAYS OF SERBIAN CULTURE, Athens, Greece

Naziv rada: Prva ljubav
Tehnika/medij: instalacija
Dimenzije/vreme: 300 x 90 cm
Godina: 2007

Work title: First Love
Technique/medium: installation
Dimensions/duration: 300 x 90 cm
Year: 2007

Nikola Pešić

≈2002≈
Magistar umetnosti, Fakultet likovnih umetnosti,
Beograd
Postdiplomske studije skulpture, Državna akademija
likovnih umetnosti, Štuttgart, Nemačka

Samostalne izložbe (izbor)

≈2008≈
NIKOLA PEŠIĆ, NOVI RADOVI,
Zvono, Beograd, Srbija

≈2003≈
SOFORT WASCHEN,
Zvono, Beograd, Srbija

≈2002≈
MATERIAL WORLD,
Zvono, Beograd, Srbija

≈2000≈
ONE TWO THREE,
Galerija DOB-a, Beograd, Srbija

≈1998≈
BAD TIME STORIES,
Zvono, Beograd, Srbija

Grupne izložbe (izbor)

≈2005≈
46. Oktobarski salon, Beograd, Srbija

≈2000≈
EN FIN, UNESCO galerija, Pariz, Francuska
IZBOR IZ DEVEDESETIH, kurator: Jovan Despotović,
Muzej savremene umetnosti, Beograd, Srbija

≈1998≈
KRITIČARI SU IZABRALI,
Galerija Kulturnog centra, Beograd, Srbija
III JUGOSLOVENSKO BIJENALE MLADIH,
Konkordija, Vršac, Srbija

≈2002≈
MFA, Faculty of Fine Arts, Belgrade
Postgraduate studies in sculpture, Staatliche Akademie
der Bildenden Künste Stuttgart, Germany

Solo exhibitions (selection)

≈2008≈
NIKOLA PEŠIĆ, NEW WORKS,
Zvono Gallery, Belgrade, Serbia

≈2003≈
SOFORT WASCHEN,
Zvono Gallery, Belgrade, Serbia

≈2002≈
MATERIAL WORLD,
Zvono Gallery, Belgrade, Serbia

≈2000≈
ONE TWO THREE,
Dom omladine, Belgrade, Serbia

≈1998≈
BAD TIME STORIES,
Zvono Gallery, Belgrade, Serbia

Group exhibitions (selection)

≈2005≈
46th October Salon, Belgrade, Serbia

≈2000≈
EN FIN, UNESCO Gallery, Paris, France
SELECTION FROM THE NINETIES, curator: Jovan
Despotovic, Museum of Contemporary Art,
Belgrade, Serbia

≈1998≈
ART CRITIC'S SELECTION,
Gallery of the Cultural Centre, Belgrade, Serbia
3rd YUGOSLAV YOUTH BIENNALE,
Konkordija, Vršac, Serbia

Naziv rada: Pink
Tehnika/medij: akrilik smola
Dimenzije/vreme: 15 x 9 x 9 cm
Godina: 2002

Work title: Pink
Technique/medium: acrylic paint
Dimensions/duration: 15 x 9 x 9 cm
Year: 2002

Siniša Ilić

Rođen 1977. godine u Beogradu. Magistrirao slikarstvo na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu. Jedan je od osnivača i članova teorijsko-umetničke platforme Teorija koja Hoda (www.tkh-generator.net). Saradnik na performans i pozorišnim projektima kao izvođač, ko-autor, ko-konceptant i/ili scenograf. Sa Bojanom Đorđevićem od 2002. saraduje na projektu *Pustinja slike*. Dobitnik nagrade Dimitrije Bašičević Mangelos, 2006. Učesnik Viewing program-a Drawing Centra iz Njujorka.

Izložbe (izbor)

≈2009≈
THE LAW OF CAPITAL: HISTORIES OF OPPRESSION, kustosi Marina Gržinić i Sebastjan Leban, Mestni muzej, Ljubljana, Slovenija
POSLEDICE, kustos Dejan Sretenović, Salon muzeja savremene umetnosti, Beograd
≈2008≈
SALON REVOLUCIJE, kustoskinje Antonia Majača i Ivana Bago, dom HDLU, Zagreb
BEYOND THEORY, kustoskinja Maja Ćirić, WUK, Beč i SUSHI galerija, San Diego, SAD
≈2007≈
REKONSTRUKCIJA, sa Tinom Gverović, Konteskt Galerija i MKM, Beograd

Artist in residence:

≈2009≈
KulturKontakt, Beč, Austrija
≈2006≈
ISCP, New York, SAD
≈2004/5≈
Akademie Schloss Solitude, Štuttgart, Germany

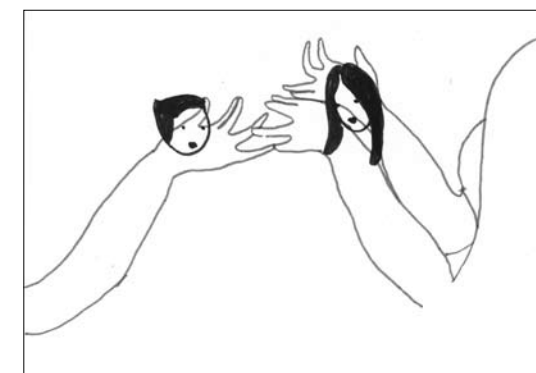
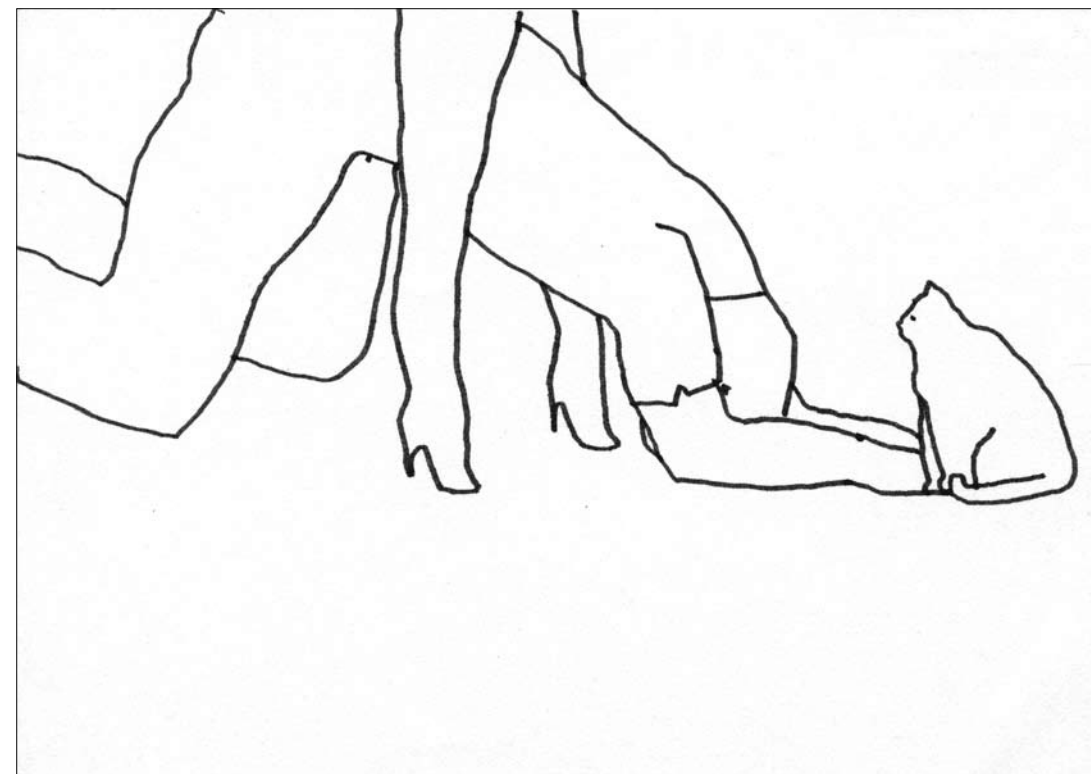
Born 1977 in Belgrade. Received MFA at Faculty of Fine Arts in Belgrade. One of founders and members of the theoretical and artistic platform Teorija koja Hoda (Walking Theory) (www.tkh-generator.net). Collaborator in performance and theatre projects as a performer, co-author, co-worker on concept, and/or set designer. Has been collaborating with Bojan Đorđević on the project Desert of Picture since 2002. Winner of the 2006 Dimitrije Bašičević Mangelos Award. Participant of the Drawing Center's Viewing Program, New York.

Exhibitions (selection)

≈2009≈
THE LAW OF CAPITAL: HISTORIES OF OPPRESSION, curators Marina Gržinić and Sebastjan Leban, City museum, Ljubljana, Slovenia
AFTERMATHS, curator Dejan Sretenović, Salon of the Museum of Contemporary Arts, Belgrade
≈2008≈
SALON OF THE REVOLUTION, curators Antonia Majača and Ivana Bago, Home of HDLU, Zagreb
BEYOND THEORY, curator Maja Ćirić, WUK, Vienna and SUSHI Gallery, San Diego, USA
≈2007≈
RECONSTRUCTION, with Tina Gverović, Kontekst Gallery and MKM, Belgrade

Artist in residence:

≈2009≈
KulturKontakt, Vienna, Austria
≈2006≈
ISCP, New York, USA
≈2004/5≈
Akademie Schloss Solitude, Stuttgart, Germany

Naziv rada: Bez naslova
Tehnika/medij: crteži – flomaster na papiru
Dimenzije/vreme: 20x15cm
Godina: 2007

Work title: Without Title
Technique/medium: drawings – felt pen on paper
Dimensions/duration: 20x15cm
Year: 2007

Vladimir Nikolić

Diplomirao na Fakultetu likovnih umetnosti u Beogradu 1999. godine. Magistrirao na istom fakultetu 2005. godine.

Samostalne izložbe (izbor)

≈2009≈
VOICE-OVER,
Salon Muzeja savremene umetnosti, Beograd
≈2008≈
AUTOPORTRET,
Galerija HO , Marsej, Francuska
≈2002≈
RITAM,
Galerija 2META, Bukurešt, Rumunija
≈2001≈
AUTOPORTRET,
Galerija Doma omladine, Beograd, Srbija
HOW TO BECOME A GREAT ARTIST,
Galerija Remont, Beograd, Srbija

Grupne izložbe (izbor)

≈2009≈
ON NORMALITY. ART FROM SERBIA
1989 - 2001, Museum Moderner Kunst Kärnten,
Klagenfurt, Austrija
≈2008≈
BEYOND THEORY, Sushi Gallery, San Diego, SAD
WHERE THE EAST ENDS, Nassaulscher Kunstverein,
Wiesbaden, Nemačka
≈2007≈
Kolekcija moderne i savremene umetnosti,
Berardo Museum, Lisabon, Portugal
≈2004≈
IMAGINARY BALKAN,
Stills gallery, Edinburg, Škotska
≈2001≈
KONVERZACIJE,
Muzej savremene umetnosti Beograd, Srbija

Javne kolekcije

Centre Georges Pompidou, Pariz, Francuska
Muzej savremene umetnosti Beograd, Srbija
Berardo Museum, Lisabon, Portugal

Graduated from Faculty of Fine Arts in Belgrade in 1999. Received MA from the same faculty in 2005.

Solo exhibitions (selection)

≈2009≈
VOICE-OVER,
Salon of Museum of Contemporary Art Belgrade
≈2008≈
SELF-PORTRAIT,
HO Gallery, Marseille, France
≈2002≈
RHYTHM,
2META Gallery, Bucharest, Romania
≈2001≈
SELF-PORTRAIT,
Dom omladine, Belgrade, Serbia
HOW TO BECOME A GREAT ARTIST,
Remont Gallery, Belgrade, Serbia

Group exhibitions (selection)

≈2009≈
ON NORMALITY. ART FROM SERBIA
1989 - 2001, Museum Moderner Kunst Kärnten,
Klagenfurt, Austria
≈2008≈
BEYOND THEORY, Sushi Gallery, San Diego, USA
WHERE THE EAST ENDS, Nassaulscher Kunstverein,
Wiesbaden, Germany
≈2007≈
Kolekcija moderne i savremene umetnosti,
Berardo Museum, Lisabon, Portugal
≈2004≈
IMAGINARY BALKAN,
Stills gallery, Edinburgh, Scotland
≈2001≈
CONVERSATIONS,
Museum of Contemporary Art Belgrade, Serbia

Public collections

Centre Georges Pompidou, Paris, France
Museum of Contemporary Art Belgrade, Serbia
Berardo Museum, Lisbon, Portugal

Naziv rada: Godišnjica
Tehnika/medij: video
Dimenzije/vreme: 4min
Godina: 2004

Work title: Death Anniversary
Technique/medium: video
Dimensions/duration: 4min
Year: 2004

Kustosi izložbe
Curators of the exhibition

Maida Gruden

Mara Prohaska Marković

kustoski duo *maramaida*

curatorial duo maramaida

Maida Gruden i Mara Prohaska Marković čine kustoski duo *maramaida* aktivan od 2004. godine. Diplomirale su istoriju umetnosti na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Urednice su web magazine za savremenu umetnost www.dipassage.net zajedno sa Majom Stanković i članice su AICA – međunarodnog udruženja likovnih kritičara.

Glavni realizovani projekti

≈2010≈

izložba KOD KOMUNIKACIJE, Velika galerija, Dom kulture Studentski grad, Beograd

≈2009≈

izložba KOD KOMUNIKACIJE, Biblioteka Radoje Domanović, Topola

selekcija 37. slikarske kolonije u Lipovcu

≈2008≈

izložba BELGRADE WITH BUDAPEST, u saradnji sa Aronom Fenyvesijem,

Magacin u Kraljevića Marka, Beograd

izložba PREPLITANJA, Biblioteka Radoje Domanović, Topola

selekcija 36. SLIKARSKE KOLONIJE U LIPOVCU kod Topole

≈2007≈

izložba BELGRADE IN BUDAPEST: NET OF CHOICES, IMPEX - Contemporary

Art Provider, Budimpešta

≈2006≈

izložba MAĐARSKE IGRE, YUBIN galerija u Beogradu

≈2005/2006≈

izložba DISLOKACIJE: UTOPIJSKI PROSTOR(I), Galerija Ozone u Beogradu,

Gradska galerija u Smederevu, Dom kulture u Sopotu

Maida Gruden and Mara Prohaska Marković make curatorial duo *maramaida*, active since 2004. They hold B.A. degrees from the Faculty of Philosophy, Art History Department, Belgrade. They are also editors of the web magazine for contemporary art www.dipassage.net together with Maja Stanković and members of AICA/ International Association of Art Critics.

Main realized projects

≈2010≈

Exhibition COMUNICATION CODE, Big Gallery, Students' City Cultural Center, Belgrade

≈2009≈

Exhibition COMUNICATION CODE, Radoje Domanović Library, Topola

Selection of THE 37th ART COLONY IN LIPOVAC

≈2008≈

Exhibition BELGRADE WITH BUDAPEST, in collaboration with Aron Fenyvesi,

Magacin Gallery in Kraljevića Marka Street, Belgrade

Exhibition PREPLITANJA, Radoje Domanović Library, Topola

Selection of the 36th ART COLONY IN LIPOVAC

≈2007≈

exhibition BELGRADE IN BUDAPEST: NET OF CHOICES, IMPEX – Contemporary

Art Provider, Budapest

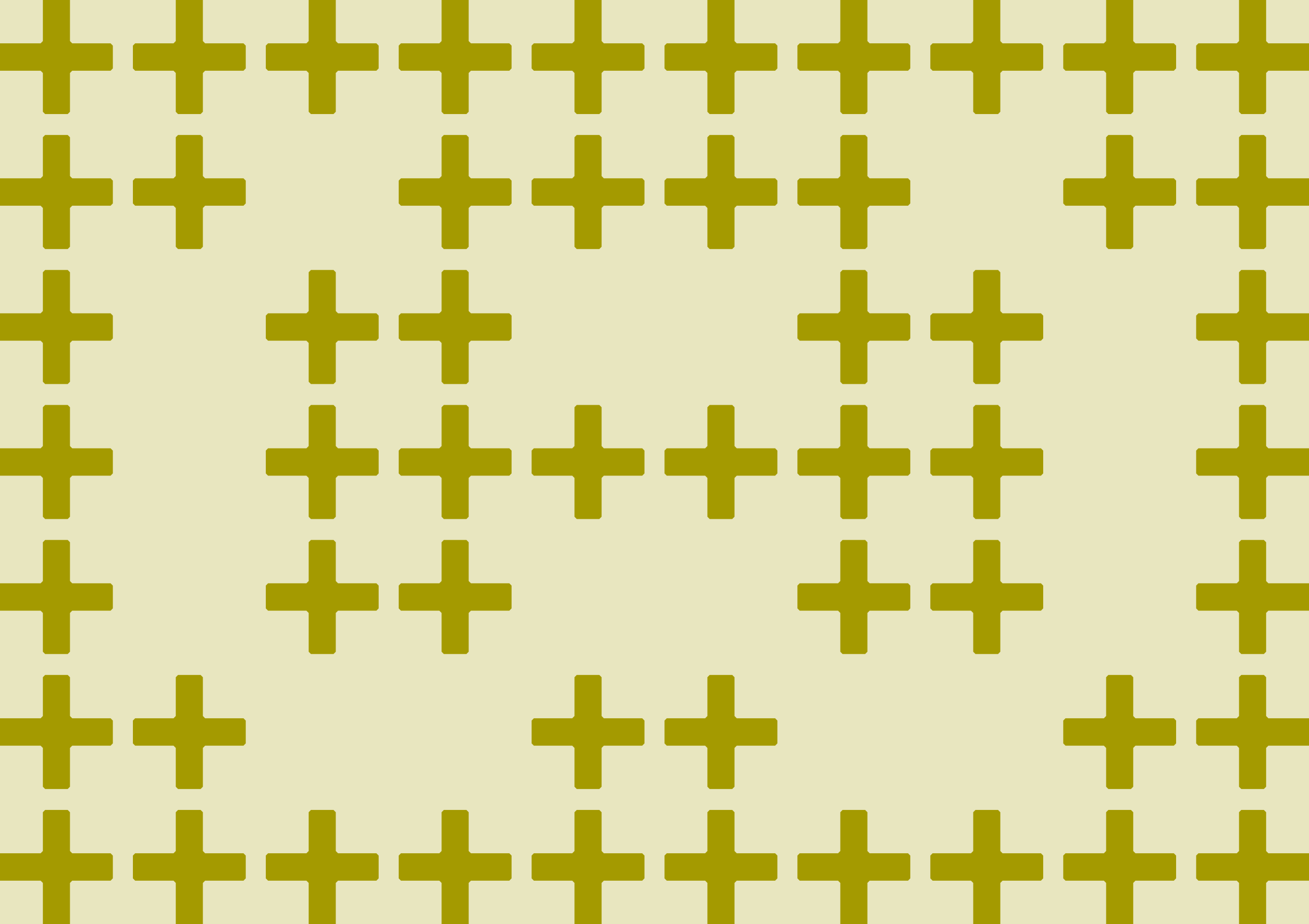
≈2006≈

Exhibition HUNGARIAN GAMES, YUBIN Gallery, Belgrade

≈2005/2006≈

Exhibition DISLOCATIONS: UTOPIAN SPACE(S), Ozone Gallery, Belgrade,

City Gallery, Smederevo, Cultural Center, Sopot

Partneri
Partners

Narodni muzej Kruševac

Umetnička galerija *Nadežda Petrović* Čačak

Kulturni centar *Laza Kostić* Sombor

Gradska galerija Užice

The National Museum of Kruševac

The Art Gallery *Nadežda Petrović*, Čačak

Culture Centre *Laza Kostić* Sombor

The City Gallery of Užice

Narodni muzej Kruševac The National Museum of Kruševac

Narodni muzej Kruševac osnovan je 1951. godine. Centralni i osnovni objekat u kome se odvija pretežni deo programskih aktivnosti je zgrada Narodnog muzeja Kruševac. Sastavni deo zbirke muzeja čine: spomen zbirke Milana Milovanovića i Dragoslava Vasiljevića; legati sestara Mihailović i porodice Binički, Stevana i Stanislava; fondovi dela zavičajnih slikara.

Muzejski fondovi sadrže oko dvadesetdve hiljade umetničko – istorijskih dela, trodimenzionalnih predmeta, fotografija i dokumenata. Muzej poseduje pet izložbenih prostora: Velika izložbena sala (oko 130 m²) za povremene i gostujuće izložbe muzeološkog karaktera; Umetnička galerija (oko 100 m²) za likovne izložbe po godišnjem programu; Kuća Simića (oko 50 m²) za izložbe iz oblasti, prevashodno amaterskog likovnog stvaralaštva; Menzulana (oko 30 m²) za numizmatiku i filateliju; Dom slobodišta (100 m²) za prezentaciju istorijskih izložbi, najpre foto – dokumentarnog karaktera.

The National Museum of Kruševac was founded in 1951. The central, and main, location, in which majority of program activities take place, is the building of the National Museum of Kruševac. Museum collections consist of: memorial collections of Milan Milovanović and Dragoslav Vasiljević; legacies of the Mihailović Sisters, and the Binički family, Stevan and Stanislav; collections of local artists.

The Museum collections consist of twenty-two thousand art and historical exhibits, three-dimensional objects, photos, and documents. The Museum has 5 exhibitions halls: Main exhibition hall (about 130 m²) for temporary and guest museological exhibitions; Art gallery (about 100 m²) for fine arts exhibitions within the annual program; the Simić House (about 50 m²) primarily for amateur visual art exhibitions; Menzulana (about 30 m²) for numismatics and philately; a venue at Slobodište memorial complex (100 m²) for presentation of historical exhibitions, primarily of photo-documentary nature.

Stefana Visokog 15, 37 000 Kruševac
Srbija [Serbia](#)

Ljubiša Vasiljević
direktorka [director](#)

+381 37 429 172
nmuzejks@yahoo.com
www.muzejkrusevac.org.rs

Umetnička galerija Nadežda Petrović, Čačak The Art Gallery Nadežda Petrović, Čačak

Umetnička galerija Nadežda Petrović osnovana je 1961, godinu dana posle organizovanja Prvog memorijala Nadežde Petrović, sa ciljem da prati savremenu aktuelnu likovnu umetnost i formira zbirke. Od osnivanja do danas galerija je organizovala više od 300 izložbi (grupnih, samostalnih, tematskih, problemskih, edukativnih, istorijskih, međunarodnih) i 24 Memorijala Nadežde Petrović, najstarije likovne manifestacije u zemlji, koja neguje tradiciju prvih jugoslovenskih izložbi koje je inicirala, organizovala i na kojima je izlagala i Nadežda Petrović. Memorijal prati, predstavlja i afirmiše savremenu likovnu praksu. U zbirkama galerije smešteno je više od 400 eksponata. Uporedo sa izlagačkom razvijala se i izdavačka aktivnost galerije.

The Art Gallery Nadežda Petrović was founded in 1961, one year after the organization of the first Nadežda Petrović Memorial, with the aim to follow contemporary fine art and to establish collections. From its foundation until today, the Gallery has organized more than 300 exhibitions (group, solo, thematic, educational, problem, historical, international) and 24 Memorials of Nadežda Petrović, the oldest fine arts event in the country, which cherishes the tradition of the first Yugoslav exhibitions, initiated and organized by Nadežda Petrović. She also exhibited in these shows. The Memorial follows, represents, and promotes the contemporary artistic practice. More than 400 exhibits are stored in the gallery collections. Parallel to exhibitions, the gallery has also developed a publishing activity.

Cara Dušana 6, 32000 Čačak
Srbija [Serbia](#)

Milica Petronijević
direktorka [director](#)

+381 32 222 375
galerynp@eunet.rs
www.nadezdapetrovic.rs

Kulturni centar *Laza Kostić* Sombor Culture Centre *Laza Kostić* Sombor

Kulturni centar "Laza Kostić" osnovan je 1995. Godine, odlukom SO Sombor, kao naslednik slavne "Likovne jeseni" i nosi ime najznačajnijeg književnika koji je ikada živio i radio u Somboru. Kulturni centar je od samog početka upućen da deluje u više od jedne oblasti umetnosti.

Prihvatajući savremeni koncept organizacije kulturnog života okreće se različitim sferama kulturnog stvaralaštva. Najprepoznatljivija delatnost Kulturnog centra je izložbena aktivnost u jednoj od najboljih malih galerija u zemlji, no rad ustanove ne ogleda se samo u galerijskoj delatnosti: muzički, scenski, književni programi, izdavaštvo, podrška aktivnostima mladih kao i kulturnoumetničkom amaterizmu, daju celovitu sliku o radu ustanove.

Kulturni centar svojim angažovanjem upotpunjuje predstavu o Somboru kao gradu kulture i umetnosti.

The Culture Centre "Laza Kostić" was founded in 1995 by the decision of the Sombor Municipal Assembly, as a successor of the renowned "Artistic Autumn". It bears the name of the most important writer that has ever lived and worked in Sombor. From the very beginning, the Culture Centre has been bound to act in more than one field of art.

The Centre accepts contemporary concept of organization of cultural life, and turns towards different spheres of cultural activities. The most recognizable activity of the Centre is organization of exhibitions in one of the best small galleries in the country. However, the work of the Centre is not limited only to the gallery work - music, performing, and literary programs; publishing activities, and support to youth and cultural amateur activities give a full picture of the work of this institution.

The activities within the Culture Centre contribute to the image of Sombor as a city of culture and arts.

Venac Radomira Putnika br. 2, 25 000 Sombor
Srbija [Serbia](#)

Mihajlo Nestorović
direktorka [director](#)

+381 25 434 340
kcsombor4@nadlanu.com
www.kcsombor.org

Gradska galerija Užice The City Gallery of Užice

Gradska galerija u Užicu osnovana je 1990. godine kao ustanova za galerijske poslove. Osnivač Galerije je Skupština opštine Užice. Galerija se bavi izlaganjem dela moderne i savremene umetnosti, a organizuje i izložbe inostranih autora.

U svojoj delatnosti ima i veoma značajnu međunarodnu manifestaciju - Internacionalni grafički Bijenale "Suva igla", čiji je inicijator, osnivač i organizator. Do sada je u Gradskoj galeriji održano preko 200 izložbi. U programu su zastupljene sve oblasti likovnog stvaralaštva.

Galerija raspolaže izložbenim prostorom od 185 kvadratnih metara, savremenom rasvetom i izlagačkom opremom. Izložbe poseti u proseku oko 3000 građana.

The City Gallery in Užice was founded in 1990, as an institution in charge of gallery activities. The founder of the Gallery was Užice Municipal Assembly. The Gallery exhibits works of modern and contemporary art, and organizes exhibitions of international artists as well.

The Gallery is initiator, founder, and organizer of a very important international event – International Graphic Biennale "Suva igla" (Drypoint). More than 200 exhibitions have taken place at the Gallery until this day. All forms of visual art are represented in its program.

The Gallery has an exhibition space of 185 square meters, and state-of-the-art lighting and exhibition equipment at its disposal. In average, about 3000 citizens visit the exhibitions.

Slanuška 10, 31000 Užice
Srbija [Serbia](#)

Zoran Vidov Cvetić
direktorka [director](#)

+381 31 523 299
manager@galerijauzice.org
www.galerijauzice.org

Okrugli stolovi
(predavanja/razgovori)
Englllllll

Narodni muzej Kruševac

Umetnička galerija *Nadežda Petrović* Čačak

Kulturni centar *Laza Kostić* Sombor

Gradska galerija Užice

The National Museum of Kruševac

The Art Gallery Nadežda Petrović, Čačak

Culture Centre Laza Kostić Sombor

The City Gallery of Užice

Narodni muzej Kruševac

11 - 24. mart

"Kulturna strategija grada"

Umetnička galerija *Nadežda Petrović Čačak*

26. mart - 7. april

"Produkcija savremene umetnosti"

Kulturni centar *Laza Kostić Sombor*

4 - 16. maj

"Savremena umetnost u odnosu sa kulturnom bastinom"

Gradska galerija Užice

18. maj - 2. jun

"Umetnost u javnom prostoru"

Narodni muzej Kruševac

11 - 24. mart

"Kulturna strategija grada"

Umetnička galerija *Nadežda Petrović Čačak*

26. mart - 7. april

"Produkcija savremene umetnosti"

Kulturni centar *Laza Kostić Sombor*

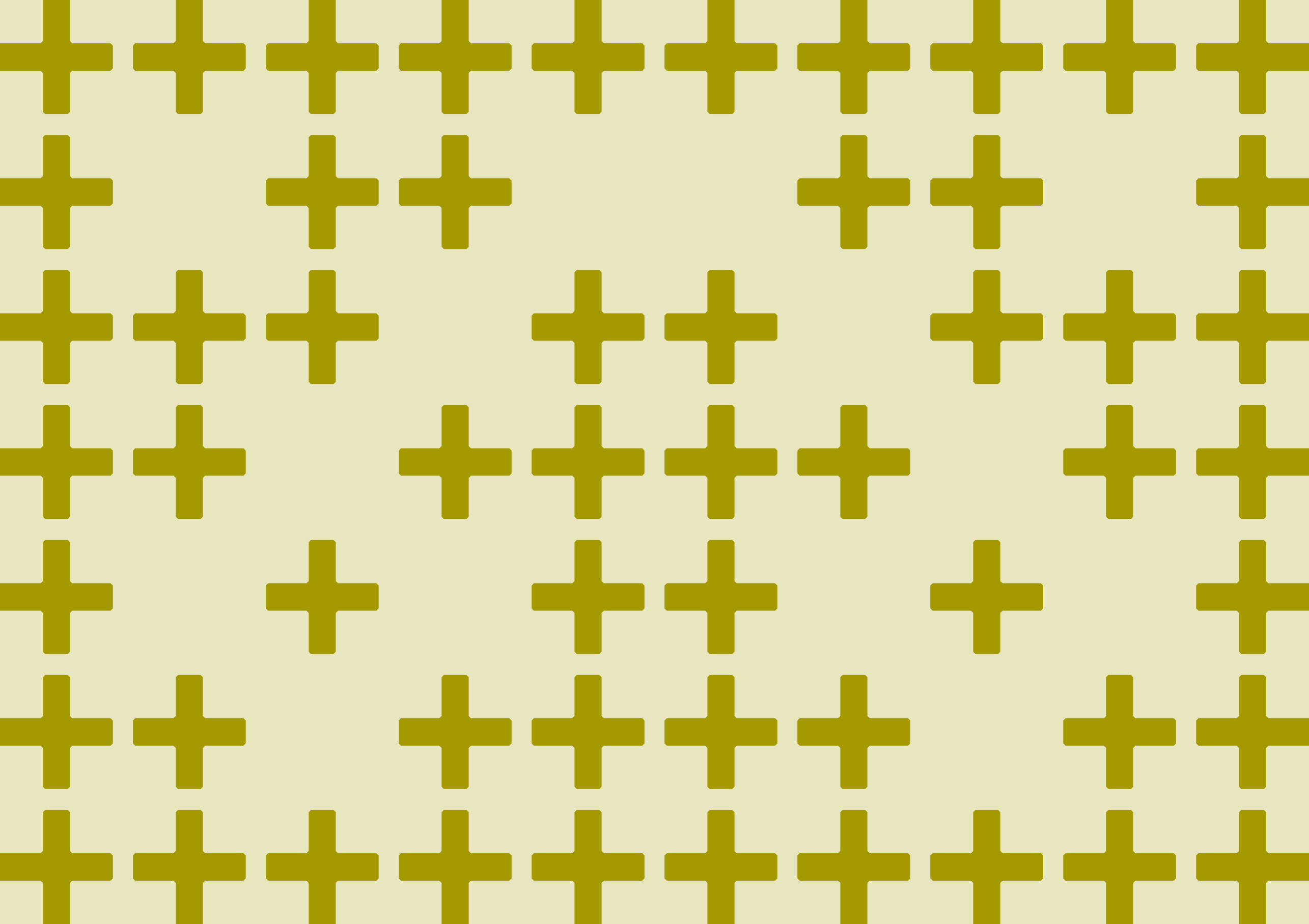
4 - 16. maj

"Savremena umetnost u odnosu sa kulturnom bastinom"

Gradska galerija Užice

18. maj - 2. jun

"Umetnost u javnom prostoru"

Iz(nova): umetnost u Srbiji**od 2002. do 2009.****Up(Date) with Art Practices:****Serbia 2002 - 2009****Izdavač:**

SULUJ

Za Švajcarski program za kulturu na Zapadnom Balkanu
i Ministarstvo kulture Republike Srbije**Adresa:**

Terazije 26, Beograd, Srbija

Za izdavača:

Ivona Rajačić Barandovski

Urednici:

Kristina Kujundžić, Dimitrije Tadić

Tekstovi: Kristina Kujundžić, Bojana Matić-Ostojić,
Dimitrije Tadić, Maida Gruden,
Mara Prohaska Marković**Dizajn i prelom:**

Mane Radmanović

Prevod na engleski jezik:

Aida Čengić

Lektura:

Tijana Spasić

Tiraž: 500**Štampa: Altanova, Beograd**

Beograd, 2010. god.

www.scp-ba.netwww.kultura.gov.rsswiss cultural programme
in the western balkansThe SCP is run by Pro Helvetia, the Swiss Arts Council,
upon mandate of the Swiss Agency for Development and
Cooperation SDC, Federal Department of Foreign Affairs**CIP**adjfajfkafakl
jhashashakjsh
saklfahfajdhfdhf
najkfhajfhk
sjkfhajfhk

logo SULUJ

